

Taxa postala
platite in numerar
No. 224.716-929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj-Rozsvar

da Baron L. Pop (volt Brasov)
Telefon: 9-77. Előfizetési
vonta 110, negyedévre
600, egészévre 1200
havonta 1, negyedévre
egészévre 10 dollar.
értékű valuta. Hír-
szerint. Az „Uj”
panság zsidós
rás megjelölés

NYILVÁNOSAN

Budapest
ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bermentetlen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok meg-
őrzésére és visszaküldésére nem vál-
lakozunk. Főszerkesztő Dr. Marton
Ernö. Felelős szerkesztő Jámbor
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31

Ára 5 lej

Csúfordók, 1932 febr. 16

5692. ÉV
ADAR 11.

XV. ÉVF.
40. SZÁM

...képviselő kormány...
...nemzeti akaraton...
...épszerűséggel sem...
...ugyan nem...
...alakításra, de...
...ják, hogy adott pil...
...már rövid időn be...
...akítás irányában is...
...tevékenységét.
...veli, hogy a kormány...
...si javaslat megszar...
...tkezik be. Lehet, hog...
...mond, de ekkor a tö...
...Argetoianu vezeté...
...el.
...os lap, a Viitorul...
...egyenesen a kormány...
...minősíti Titulescu...
...yrehozhatatlan hib...
...megmarad amellett...
...eltt, hogy a kor...
...távoznia kell és az...
...zni a helyzet meg...
...ását.
...mány sorsát illető...
...és nyíltan hangozt...
...kormányválság elő...
...a hűten bekövet...
...zik.
...ők kedden délbe...
...olt az urakodónál...
...rót tartott és anna...
...rosságot tulajdoni...
...cikkeivel kapcsol...
...ény, hogy a marsa...
...agát és erélyes fe...
...ellenfeleit. Idézik...
...és a liberális pá...
...melyek szerint ne...
...hasztizmusát sem...
...a Dácia terembe...
...képviselőkh...
...ti lakozna...
...kos vagyon...
...a miatt
...február 16. M...
...Ionel szenátor...
...velésügyi állam...
...tre hívták össze a...
...gi, körösvidéki...
...őket politikai pár...
...nélkül, hogy a m...
...konvertálási...
...alják és az er...
...rmány élé terjesz...
...értekezleten Bon...
...antitkári ismert...
...keddi napon meg...
...tak át a király...
...talában és egyut...
...tek. A királyi...
...nem határozta...
...tt azonban Mihai...
...Bontescu együt...
...ni. Munkatársunk...
...vadar a követke...
...nverziót mindny...
...a hitelélet meg...
...resti egyete...
...b folynak a...
...rések
...február 16. A bu...
...dékánátusa a fa...
...ensekkel kapcsolat...
...zsidó hallgatókat...
...t tett közzé. Hír...
...s tanári karának...
...li, hogyha az inci...
...gy az előadás...
...gyakorlatokat az...
...s ennek a hely...
...zményeit és fele...
...ritják. Felhívja...
...hogy a komoly ele...
...tal fékeznek meg...
...és Lapkiadó Rt...
...ár. Str. Baron L...
...szám. Telefon 9-77

Rossz ajánlólevél

Oh nem! A belügyminisztérium nem tiltotta be Fischer József és Landau képviselő máramaroszigeti népgyűlését. Sokkal több esze van a magas minisztériumnak, mintsem ilyesmit csinálnjon. Egyszerűen csak azt táviratozta, hogy nem ajánlja az egészet. A többi már a prefektus dolga volt. Azért prefektus, hogy tudjon olvasni a sorok között is. Olvasott is és egyszerűen betiltotta a két zsidó képviselő népgyűlését. Nyilván jól olvasott a távirat sorai között a prefektus. Mert, ha cuzista agitátorok ruccannak ki például Bukovinába, visznek magukkal ajánlólevelet is a belügyminisztériumtól. Adnak is a prefektusok az ilyen agitátoroknak nemcsak engedélyt, de esendőroket is, akik összeterelik a hallgatóságot. De mit akarnak olyan képviselők a megyében, akiket a belügyminiszter kifejezetten nem ajánl? Hogy miért nem ajánlja? Hiszen a zsidó képviselők nem izgatják a választókat arra, hogy kobozzák el a cuzisták vagyonát, nem uszítanak gyűlöltre, verekedést se szítanak, nem ígérnek adó elengedést, még csak nem is biztatnak senkit sem arra, hogy az állammal szembeni kötelezettségét megtagadja. Egyszerűen csak az igazat mondják. Ugylátszik ez a legnagyobb baj. Mert a belügyminiszter nem ajánlja senkinek sem, hogy az igazat meghallgassa.

A marsall „mosakszik“

Averescu marsall bemártotta tollát a történelem kalamárisába s megírta második támadó cikkét az urakodó ellen. A „Mene tekel fáresz“ után jött a „Cuza Voda“. Természetesen a legújabb támadást a titokzatos „XXX“ el szignálta. A cikkből baj lett. Az utalások, a célzások az uralkodó magánéletére oly perzsidül átlátszóak voltak, hogy a kamarában is szóvattették az ügyet. Az összes pártok dezavualták az ősz marsallt, aki szükségesnek látta a ki-magyarázkodást. Lapjának mai számában képpen nyilatkozik tehát:

1. Nem ő a „XXX“.
2. Mégis jól esik neki, ha azt hiszik, hogy ő az.
3. Csak olyan cikkekért vállalja a felelősséget, amelyeket saját nevével ír alá.
4. Az „XXX“ cikkekért vállalja a teljes felelősséget.
5. Az „XXX“ cikkekben nincs semmi ártalmatlan való.
6. Ha volna is benne kivetni való, a cikk a szerző jóhiszemű királyhűségéből fakadt.
7. A Cuza Voda cikk nem támadja a királyt.
8. Rosszul tette Jorga, hogy engedte a cikket felolvasni a kamarában, mert a házszabályok értelmében a király személyét nem szabad vita tárgyává tenni. Így a marsall. Minden további felvilágosítás csakugyan teljesen felesleges.

Különös passzió

Ez a Jorga hiába hatvanéves és hiába szűlt meg hosszú fekete szakállal, ma is olyan, mint egy gyermek. Minden pillanatban megsértődik valamitől, folytonosan duzzog és azon törí a fejét, hogyan csipkedje vissza azt, aki felösszantotta. Ha meg rajtakapják ezen a gyerekes melettségén, messzire fut el, mint egy vásott fiú és onnan kiáltja: — Nem én voltam. Itt van például ez a Titulescu-ügy. A gondnok követ fogta magát és hazajött. Hazajött anélkül, hogy először kikérte volna a miniszternek beleegyezését. Mert bármilyen nagy ur is Titulescu, Jorga mégis a főnöke. Jorga persze dühbeesett. Hogy ez a Titulescu önálló utamon is mer járni. Nem esik jól az ilyesmi egyetlen miniszterelnöknek sem. De ha a zsidó miniszterelnök és már el is múlt

Teljes bizonytalanság, zürzavar és káosz a belpolitikában

Ellentétes hírek a kormány lemondásáról. Argetoianunak súlyos nehézségei támadtak az áldozati adó-javaslat miatt Titulescu még mindig tárgyal...

Bucuresti-Bukarest, február 17. Titulescu tárgyalásai az egyébként is zavaros belpolitikai helyzetet teljesen káotikussá tették. Senki nem tudja, hogy mi is a helyzet. Az Adeverul szerint a kormánykriszis egyre súlyosbodik. Egyes verziók szerint Jorga már ma délben be is nyújtotta volna lemondását.

Ez a hír azért sem felelhet meg a valóságnak, mivel Jorga szerdán nem is volt a királyi palotában.

Mások arról beszélnek, hogy a kormány bukását a konverzió megvalósításának lehetetlensége fogja előidézni. A pártok szerdai tanácskozásainak elhatározták, hogy a konverzió jelenlegi formája ellen nyilatkoznak. Az sem lehetetlen, hogy Argetoianu végül is más formát fog találni a konverzió megvalósítására, amint hogy nem fogadta el a Nemzeti Bank szugesszióját sem, mely a nemzeti hozzájárulást tíz százalékban kívánta megállapítani. A lehetőségek között szerepel, hogy Argetoianu addig erőlteti a helyzetet, amíg végül is a parlamentet feloszlatják és új választásokra kerül a sor.

„Hisztéria ellen nincs orvosság“
A Lupta munkatársa megkérdezte Jor

A két nagy politikai párt: a liberálisok és a nemzeti parasztpárt végérvényesen Argetoianu áldozati adója ellen foglaltak állást

Bucuresti-Bukarest, február 17. A nemzeti parasztpárt parlamenti tanácsa ma délelőtt Mironescu elnökletével ülést tartott, amelyen állást foglalt Argetoianu pénzügyminiszternek a konverzióra vonatkozó új formulával szemben. A párt a parlament pénzügyi bizottságában erre vonatkozólag deklarációt fog felolvasni, amelynek lényege az lesz, hogy az adófizetők a tervezett új adókat nem tudják elviselni.

A liberális párt parlamenti csoportja szintén értekezletet tartott és ugyancsak a konverziós javaslat új módosításai ellen döntött. A párt álláspontját Dinu Bratianu fogja a parlamentben kifejezni. A liberálisok utána a cukorkérdésről tárgyalnak, de egyelőre a kérdésben nem foglaltak végleges állást. Titulescu egyébként ma délelőtt Potârcat és Iuniant fogadta, délben ebédre vendégül látta Maniut és Lugosanut. Averescu marsall ma délutánra jelezte, hogy

gától, mi igaz a kormány lemondási híreiről.

— Sajnálom, hogy ilyen hisztériás politikai társaságban élek, volt a válasz és hogy számukra nem találok orvosságot. A „Lupta“ ennek ellenére fentartja értesülését a kormány közeli lemondásáról.

Ezekkel a hírekkel ellenkezik Argetoianunak a konverziós bizottság ülésén tanúsított magatartása és az a kijelentése, hogy a kormány a konverziót mindenképpen megszavazza, sőt azzal fenyegetőzött, hogyha vagyonadóba nem egyeznek bele, úgy megszavazzák a financiai háttér nélkül. Ez a fenyegetés azonban nagyon kétélű fegyver és az uralkodó előreláthatólag nem is szentesítte ne egy olyan törvényt, amelynek pénzügyi alapja nincs biztosítva.

Amíg Jorga beszél, a kormány nem mondott le

Lupu dr.-t, aki Titulescuval ebédelt kedden, az újságírók megkérdezték tárgyalásairól és arról, hogy mikor távozik a kormány. Lupu kijelentette, hogy nincs mondanivalója. A beszélgetés a parlament folyosóján történt, ahova kihallatszott Jorga beszéde:

— Amíg Jorga beszél — mondotta Lupu, addig a kormány nem mondott le.

Titulescu látogatását viszonozza. Titulescu bukaresti utjával kapcsolatban újabban arról beszélnek, hogy a leszerelési konferencia husz százalékkal kívánja végeredményben csökkenteni a hadifelszerelést és a hadseregállományt. Ez a leszállítás egyáltalában nem felelne meg Románia érdekeinek, amely most folytatja hadseregfejlesztési programját. A Románia és Franciaország közötti viszony elhidegülése ezekre az okokra volna visszavezethető. Az a beállítás, mintha az egész kisantantnak volnának nehézségei a leszerelési értekezleten, nem felelhetnek meg a tényeknek, mert hiszen Jugoszlávia és Csehszlovákia delegációi Genfben maradtak.

Roger Auboin a távozó francia pénzügyi szakértő tiszteletére Popovici Mihai ma este bucsuvacsorát rendez, amelyen Puaux francia követ, Titulescu, Maniu és a politikai és pénzügyi világ más személyiségei is megjelennek.

el a valeni de muntei kis kiruccanás is, mert minden lap megírta, hogy a mérges miniszterelnök a király parancsára lóhalálában kellett hazaszaladjon Bukarestbe.

Jorga azóta szakadatlanul cáfolja, hogy a királyi parancsára tért volna vissza Bukarestbe. Saját passziójára utazott el és saját passziójára jött vissza.

Most az egyszer azonban hiába cáfol. Mert vasárnap reggel utazott el és vasárnap délután már újra Bukarestben volt.

Mi a csodának utazott akkor? Passzióból? Szép kis passzió vonatra ülni csak azért, hogy három órát rázassa magát az ember és ha végre célhoz ér tíz perc múlva felülni újra a szembejövő vonatra...

VILÁG TÜKRE

Három centennárium

Nem az emlékezések korát éljük. Ami elmúlt korokból, lezajlott idők szellemi mozgalmából még elevenen áramlik át napjainkba: inkább fékező erőként érvényesül, semmint hajtóereje lehetne a gigantikussá nőtt feladatoknak. A gyors átértékelődések korszaka köszöntött ránk, mely a maga dinamikus és dialektikus lendületében páratlanul áll a világtörténelemben. Csak forradalmi korszakokban lehetséges, hogy a múlt és a jelen, illetőleg a jelen és a jövő olyan feszült ellentétességben álljanak egymással szemben, mint napjainkban. Ami tegnap még csalhatatlan értékeknek tűnt fel: ma már csak relatív értéknek hat. Ami tegnap még abszolút értelemben volt morális, ma már csak viszonylagosan az. Ami tegnap kikezdetlenül látszott, azt ma már megsemmisítő veszéllyel kezdte ki a történelmi változások vasat is megrágó sava.

Vajjon ilyen korszakban nem hat-e anakronisztikusnak ama nagy szellemek művére való emlékezés, akiknek gondolkodásából, érzésvilágából és műveiből viszonylagosan hiányzanak azok az eszközök, melyekkel a haladó emberiség minden időben legsikeresebben küzdött a túlhaladottnak vélt gátlások ellen? Vannak, akik a múlt kiméletlen tagadásában látják csak egy új anyagi és szellemi világrend megvalósításának lehetőségét. Vannak, akik a pietásban a jelen elurálását látják s akik egy új, szélsőséges dogmatizmus nevében hajlandók megtagadni a minden korokon, osztályokon és népeken felülálló általános emberi értékeket.

Ezeknek a kétségtelenül jóhiszemű, de fanatikus lelkeknek aligha van igazuk ebben a kérdésben. Nincs olyan eszme és nincs olyan társadalmi, vagy politikai irányzat, melynek szellemi magvát ne fedezhetnők fel a lejárt történelmi korszakok valamelyikében; nincs olyan népi, vagy osztályigazság, mely a maga korszerű formájában ne törekedett volna megvalósulásra. És ezeknek az igazságoknak és eszméknek azok a nagy szellemek voltak hordozói, akik műveikben mindig az emberi szolidaritás, a jóság, a mindenkori hatalmasok erkölcesitől független, ugynevezett ideális erkölcs világáért harcoltak.

A centennáriumok emlékezet-lángjai ezekért a nagy szellemekért gyulnak ki. És kigyulnak ma is, annak ellenére, hogy a mindennapok problémái és rémségei egyre kevesebb időt hagynak az emlékezésre. A tömegek, melyek a maguk harcait inkább ösztönösen, mint racionálisan harcolják végig, mindig hajlamosak arra, hogy a múltat, amelyből tevékenységük lehetőségei kisarjadtak, megtagadják. De az öntudatosak tudják, hogy a világ gazdasági és technikai fejlődése mellett milyen nagy szerep jutott azoknak az elvont szellemi erőeknek is, amelyeknek hatásait a mindennapi életre csak nehezen lehet kimutatni, de alapjában véve nagyon is döntő jelentőségűek.

Európa kulturemberei most egyszerre három centennárium megünneplésére készülnek. Azok a nagy alkotók, akiknek emlékét ezek a centennáriumok idézik, már régen halottak. Ennek ellenére szellemi hatásuk a mai modern életre nemcsak kulturtörténelmi, hanem társadalmi vonatkozásokban is letagadhatatlan.

E három nagy szellem élén kétségtelesen a német Goethe jár legelő, aki halálának százéves évfordulóját még a nyomorgó Németország fiai is nagy fényvel készülnek megünnepleni. A reakció és a halladás pártjai egymással versenyeznek ma Németországban, hogy Goethe univerzális szellemével igazolják a maguk világ nézeti csalhatatlanságukat. S ez a tény nem Goethe ellen, hanem Goethe mellett beszél. Azt jelenti, hogy mint minden igazi nagy szellem, így Goethe, illetőleg Goethe művei is magukba foglalják az emberi szenvedélyeknek, gondolkodásnak, örök nyugtalanságnak mindama megnyilatkozásait, amelyek túl korokon, túl osz-

tályokon és népeken — a történelem minden változásai közepette — jellemzők és jellemzetességükben örök érvényűek lesznek.

A reakcióknak igazuk van, amikor Goetheben a konzervatív gondolkodót ünneplik, a német faj génuszát. De igazuk van a forradalmároknak is, akik viszont benne látják a tudományos felvilágosodás és az igazi humanizmus első zseniális képviselőjét. Goethe konzervatív volt abban az értelemben, hogy hitt az elnyomók és az elnyomottak sorsának eleve elrendeltségében s a világot egy természeti erő, egy megfoghatatlan substantia megvalósult alakataként fogta fel. A filozófiában Spinoza volt az eszménye, a zsidó Spinoza, akire valóságosan rajongva nézett fel. Ennek ellenére a hitleristák Goetheben a fajvédelem őst próbálják megtalálni, ami természetesen csak szellemi erőszakot eredményezhet nekik.

A haladó gondolkodású németek viszont a tudományos empirizmus, a természet-tudományos kutatás első elméleti apostolát látják benne, akinek fénytani értékei számos tudományos felfedezésnek adták meg az intuitív lökést. Benne látják ezen felül a faji korlátokon túllendült, első világháborút, aki minden németisége ellenére büszkén vallotta magát kozmopolitának. A racionalisták az ész mindenhatóságát ünneplik műveiben, az irracionalisták ezzel szemben homályos, metafizikai érzelmvilágáért lelkesednek.

Mindez csak azt bizonyítja, hogy Goethe valóban foglalta volt kora legmagasabbrendű szellemi és érzelmi értékeinek, csodálatos szintézis volt, amely a maga lelki ellentmondásait örök és értékálló művekben egyenlítette ki. S ez a diszharmonia mai korszakában olyan ideál, amelynek elérésére annál inkább kell törekednünk, minél több ellentmondással és minél több szenvedéssel kell megküzdünk a holnapért.

Ebben a hónapban volt kétszáz éve annak, hogy Baumarchais francia vigjátékos és szatirikus pamflettszerző eltávozott az élok sorából. Baumarchais annak a szellemi forradalomnak volt egyik legjellemesebb képviselője, mely az enciklopedisták tudományos működése után — irodalmi eszközökkel diszkreditálta a francia arisztokráciát és az udvari nemességet. Gunyoros, nyugtalan, kalandorvéri francia volt, akiben az alacsony származás és az ébredő polgári öntudat percre sem lankasztotta el azt a nagy életkedvet, mely a később már diadalmas francia polgárságot annyira jellemezte.

Irodalmi pályafutását a „Figaró házassága” és a „Sevillai borbély” című vigjátékokkal kezdte meg, amelyeknek előadását annakidején XVI. Lajos egyenes parancsára tiltották be. A vigjátékok ennek ellenére színre kerültek és óriási sikert hoztak szerzőjüknek. Egyes irodalomtörténészek azt hangsúlyozzák, hogy a francia forradalom tulajdonképpen e két színdarab előadásával vette kezdetét. Molièrei gunnyal ostorozta Baumarchais e két vigjátékában a nemesi előítéleteket és a nemesi korlátoltságokkal a feltörő polgári osztály fiainak leleményességét, életrealitását állította szembe.

Ennek ellenére, Baumarchaishoz a francia forradalom egyáltalában nem volt hálás. Nem tudta neki megbocsátani azt, hogy éveken keresztül egy dús gazdag nemesi özvegy kitarított férje volt s hogy magánéletében egyáltalában nem gyakorolta a közkeletű polgári erényeket. Szegény és elhagyottan halt meg a francia polgári forradalomnak e szellemi hőse, akinek alkotásai azonban túlélték az idők forgandóságát.

Franciaország képzőművészei Manet, a nagy francia festő születése századik évfordulójának megünneplésére készülődnek. Manet a francia impresszionizmus megalapítója volt, akinek festményei valóságos forradalmat idéztek fel a klasszikus tradíciókon felnevelkedett francia képzőművészetben. A XIX. század francia polgárságának legvirágzóbb korszakában lépett fel Manet, akinek első impresszionista modorban megfestett műveit a konzervatív kritika elszánt élességgel támadta. Egvedül a naturalista Zola volt az, aki védelmébe vette ezt az új stílust, amelyben egy új szellemi irányzat megvilágosítását vélte felfedezni. Holott minden művészi értéke mellett: Manet festészetét már a polgári dekadencia vizsgáló szemléletét fejezte ki. Míg a klasszikus festőiskolák a formák tökéletes ábrá-

Ha bánatát feledni akarja, úgy nézze meg a

CSÓKREGIMENT

elsőrangú vig operettet, főszerepekben Gretl Theimer—Herman Thiemig—
Verebes Ernő, mely mai kezdettel fut a

Select Mozgóban

Műsoron kívül hangos híradó, mely a rumba legújabb figuráit mutatja be.

zolására törekedtek, míg a naturalizmus a test és a természet nyers másolatát tüzte ki feladatául, addig az impresszionizmus inkább a hangulati elemek kifejezésére fektette a súlyt.

Manet a színek játékát a szabad természetben igyekezett megfigyelni. Képein a klasszicizmus merevségével és a naturalizmus anyagyszerűségével szemben a hangulati elemek domináltak s művészetének a felfogásnak hódolt, hogy az emberi test és a természeti táj valósága relatív, állandóan változóvá válik a fények, az árnyak s magának az alkotó művésznél belső hangulati sokszínűségében. Manet a valóság előtt csak annyiban hajolt meg, amennyiben ez a valóság élményt jelentett számára, tehát individualitásának rendelhetette alá. Az élmény éltető ereje pedig az impresszió, a benyo-

más, mely egyben az élmény belső tartalmát is meghatározza.

Manet nagy iskolát teremtett és örök-értékű képeket alkotott. Közel három évtizeden keresztül uralta korlátlanul a festőművészet világát az impresszionizmus. Epigonok százai és ezrei voltak rabjai ennek az iskolának, mely alig egy évtizeddel ezelőtt érkezett el csak lehatárolásához. Amiként a társadalmi és politikai életben az individualizmus szel-leme egyre vesztett és vesztet erejéből, úgy vesztette el irányzatának domináló erejét az impresszionizmus is. Ez azonban semmitsem von le Manet nagyságából, művészetének nagyszerűségéből, mely egy egész kort reprezentált és a művészeti fejlődés történelmének kétségtelenül érdekes és színes etappját jelenti.

Salamon László

A verébuccai gyilkosnak nyomában van a rendőrség

A rendőrségi feltevések szerint a füzfauccai és az iparuccai rabló-tamadásokat egy és ugyanaz az ember követte el

Cluj-Kolozsvár, február 17. (Az Új Kelet tudósítójától.) Az utóbbi két hét folyamán történt négy kolozsvári rabló-tamadás közül három ügyében még ma is tájékozatlanul áll a rendőri nyomozás. A füzfauccai rabló-tamadás gyanúsítottját, Kasza Gerőt, a rendőrség két és fél napi kihallgatás után bizonyítékok hiányában szabadlábrahelyezte és így ennél a bűnyűnél is a legnagyobb tájékozatlanságban tapogatóznak a rendőrségi nyomozók. Az Ipar uccában elkövetett merénylet nyomozása egyelőre feltevések és csupán azon a feltevésen áll a nyomozás, hogy a Füzfa uccában és az Iper uccában minden jel szerint egy és ugyanaz az ember dolgozott, mert a tett elkövetésének módszerei hasonlóságokat mutatnak fel.

A verébuccai gyermekgyilkosság nyomozásában egy-két nap óta fantasztikus feltevések kerültek forgalomba. Rozsnyai

Péter mészáros mestert, a meggyilkolt kisfiu nevelőapját a sajtó nyilvánossága előtt vádolták azzal, hogy része van a kisfiu meggyilkolásában. A rendőrség nyomozása távol állt ezeztől a magánnyomozói kísérletekről és bár a rendőrség nyomozása mindenre kiterjedt, szó sem lehet arról, hogy Rozsnyai Pétert hasonló gyanuval illessék.

A verébuccai bűnyűben egybként a rendőrség tegnap biztos nyomra akadt és minden jel arra mutat, hogy a tettet pár napon belül kézrekerítik. A rendőrség nyomozása annak a három rejtélyes külsejű embernek felkutatásánál mutat eredményt, akiket Feldmann házmester a gyilkosság elkövetése előtti reggelen a ház körül látott ólálkodni. A rendőrségen meg vannak győződve arról, hogy a leg-rövidebb időn belül a tettes nyomára bukkannak.

A leszerelési konferencia görbe tükre

Történet a megoperált Hendersonról, a leszerelt szakállról és arról, hogy miért nem kell a Népszövetségnek beleavatkoznia a távolkeleti konfliktusba

Genf, február 17. Kínában hetek óta dörögnek az ágyuk. Genfben hetek óta leszerelnek a nagyhatalmak. Eredmény ugyan még nincs egyik fronton sem, de Kínában akad néhány száz halott, Genfben pedig néhány józú történet és a nyárias olvasónak egyelőre ezzel is meg kell elégednie. Remény mindenestre van, úgy Kínában, mint Genfben, de hogy melyik fronton a több, azt nem lehet megállapítani. Genfben békegalamb röpköd (ilyen bélyeget csináltatott a figyelmes svájci posta a leszerelési konferencia tiszteletére), de azt mondják, hogy a békegalamb nem fogja sokáig kibírni a népszövetségi ülésterem levegőjét és jobb vidékre költözik. A maliciozusok szerint Kínában. Azonban most hagyjuk a békegalambot sorsára és térjünk át a józú történetekre, mert ezeknek

momentán nagyobb sikerük van. Tehát:

A magára hagyott és belső vívódásoktól gyötört ember benyomását keltő Hendersonnak a leszerelési konferencia elnökének igen nagy ellentábor van. Szinte azt lehet mondani, hogy csak volt titkára, Noel Baker, aki szinté kibukott a képviselőházból, tart ki változatlan hűséggel Henderson mellett. Ez a Noel Baker irta Henderson sok port felkavart elnöki megnyitóját is. A megnyitót alaposan megfűsölték, kipiroscezurázták belőle azokat a részeket, amelyeken Henderson Franciaország leszerelési politikáját támogatta és végül egy hatalmas népszövetségi jelelést csináltak belőle a műtétet az angol külügyek egykori uralmára csendesesen viselte el, mert aki a népet ilyen radikális operációra akarja

rávenni, maga sem ijedhet meg egy kis műtét beavatkozással.

A konferencia izgalmas vizein egyszerre három új szakáll tűnt fel. Mindegyik három egymáshoz közel, az olasz delegációban. A különös türemény arra indította, hogy felvilágosítsák az olasz sajtófőnökhöz forduljak.

— Öszinte zavarban vagyok. Lennem oly szives megmondani, hogy melyik a tengerészeti és melyik a hadügyminiszteri szakáll. A felvilágosítás így szült:

— Ha már mindenáron a mi szakállunkba kapaszkodik, kérem figyeljen. Az a kékes-feketén szikrázó szakáll Grandie, az a diszkrétén lengedező kecskeszakáll Sirianni tengerészeti miniszteré, az a harmadik pedig Balbo légügyi miniszter férfiasságát hangsúlyozza.

— És az a jóvalis csupasz arc?

— Az kérem, Gazzera hadügyminiszteré. Ő szándékosan leszerelte a szakállát, hogy ezáltal a bizonyítékát adja a leszerelés iránti jóindulatának.

A leszerelési bálon feltűnést keltett Litvinov, a szovjet delegátus és felesége. Litvinovon remek szmoking feszült, felesége azonban egyszerű báriosnyruhat viselt vállán tearózsával. A népbiztos épp egy szőke szépségnek udvarolt, amikor az egyik svájci fotóriporter neki szegezte a lencsét. Litvinov nyomban kihúzta magát és arca felragyogott a hamiskás mosoly. A gép elkattant és a svájci elégedetten dörzsölte kezét:

— Na végre, Anglia is megvan.

A derek fiu azt hitte, hogy az angol külügyminisztert örökítette meg lapja számára. Másnap persze kiderült a tévedés.

A konferencián mindenki a távolkeleti konfliktus miatt szörnyűködik, csak épp a hadviselő felek képviselői nyugodtak. Ha az ember megkérdi a japán delegátust, az csodálkozva válaszol:

— Háboru? Ugyan, ki keveredne Japánnal háborúba?

Ha pedig valaki megkérdi, hogy miért nem lép közbe a Népszövetség, akkor az alábbi választ kapja:

— Kérem, a dolog úgy történt, hogy a kínaiak véletlenül megölték három japánt. A japánok erre kivégeztek három romszáz kínait. A következő nap négy japánt segítettek át a kínaiak a Nivánába. Erre a Menyei Birodalom négy száz fiát küldték utánuk a japánok. Majd öt japánt tettek el láb alól mire...

— És hol marad a Népszövetség?

Nem kellett közbelépnie, mert a japánok maguktól beszüntettek minden rendszabályt. Rájöttek, hogyha sokáig így folytatódik, nem marad egy japán sem.

Azt mondják, hogy Rheinbaden bár német delegátus, nem engedi magát lefényképezni olyankor, amikor eszik. Azt mondja, megszólnak otthon miatta, hogy míg az ország éheznek, a delegáció ilyen jól táplálkozik.

Valahogy így is van az egész leszerelési konferenciával. A leszerelési konferencia mintha azért ült volna össze, szónoklatok mintha csak azért hangzóának el, hogy otthon nyugodtak legyenek. Hogy — otthon lesze nyugodtan nem tudni, ebből a konferenciából azonban nem születik meg a leszerelés.

— Egymillió koronát nyert egy pilseni kocsis egy sorsjegyen, de a sorsjegyet elvesztette. Prágából jelentik: Február elején tartották meg az építési sorsjegyek húzását. Az egymillió koronás nyereményt a 4281-es szária 192. számú sorsjegyre nyerte meg. A húzás óta hét telt el és a főnyereményt senki sem jelentkezett. Erre egy hivatalnok Pilsenbe utazott és megállapította, hogy József József pilseni kocsis volt a sorsjegy, amelyet 1920-ban vásárolt, a sorsjegyet — elvesztette.

Az új vény

Mirto törvé

A törvé

Bucuresti-Bukarest Kelet tudósítójától). parasztpárti iparügyi alminiszter kelt az akciónak, amely a módosítás érdekében jelenlegi törvény módosítását és a jelenlegi törvény sorszáma 1925-ben Bratianu javaslatára meg. A módosítás a jelenlegi törvény sorszáma 1925-ben Bratianu javaslatára meg. A módosítás a jelenlegi törvény sorszáma 1925-ben Bratianu javaslatára meg. A módosítás a jelenlegi törvény sorszáma 1925-ben Bratianu javaslatára meg.

Bratianu Jonel volt. Biztosítani akart olyan pártot, amelynek dekeznék a kellő normális uton szavazatokat. A mandátumok többségét 1925-ben szavazta meg. A liberális kormány vezetője. Bratianu javaslatára meg. A módosítás a jelenlegi törvény sorszáma 1925-ben Bratianu javaslatára meg. A módosítás a jelenlegi törvény sorszáma 1925-ben Bratianu javaslatára meg. A módosítás a jelenlegi törvény sorszáma 1925-ben Bratianu javaslatára meg.

A néma választ

A nemzeti parlament 1927-ben kérésre választási prémiumot szavazott meg. A módosítás azonban egyik napot a nemzeti parlament első ülésén a javaslatot a pártvezetés az elutasította. A javaslatot a pártvezetés az elutasította. A javaslatot a pártvezetés az elutasította. A javaslatot a pártvezetés az elutasította. A javaslatot a pártvezetés az elutasította.

Mirto törvé

A következőkben a parasztpárti sorsjegyeket a kormánypárt többsége sem tudta megszerezni. A parasztpárti sorsjegyeket a kormánypárt többsége sem tudta megszerezni. A parasztpárti sorsjegyeket a kormánypárt többsége sem tudta megszerezni. A parasztpárti sorsjegyeket a kormánypárt többsége sem tudta megszerezni. A parasztpárti sorsjegyeket a kormánypárt többsége sem tudta megszerezni.

Ho...
tu...
jav

Mirto javaslat szumot képez a törvényjavaslat rendszer között. A képvis

Frakkingeket, gallérokat, báliruhákat **gyönyörűen tisztít, Kristály új vezetőség** gyönyörűen tisztít, fast olcsón a

Az új választásokra új választási törvényt készít a nemzeti parasztpárt

Mirto törvényjavaslata eltörli a prémiumot és szigorú intézkedésekkel próbálja a terrort és az urnalopást megakadályozni

A törvényjavaslat mindenkinek tetszik, de mégsem lesz törvény belőle

Bucuresti-Bukarest, február 17. (Az Uj Kelet tudósítójától). Mirto volt nemzeti parasztpárti iparügyi miniszter és belügyi alminiszter kezdeményezője annak az akciónak, amely az elmúlt hetekben indult meg a jelenlegi választói törvény módosítása érdekében. Ismeretes, hogy a jelenlegi törvény súlyos igazságtalanságokra vezetett és megmagyarázta a legutolsó választás eredményét. A törvényt 1925-ben Bratianu Jonel készítette el és szavaztatta meg. A néhai liberális törzsfőnöknek az ötlete volt az ugynevezett prémium bevezetése, amelynek alapján az a párt, amely a szavazatok 40 százalékát kapja meg, a mandátumoknak 65 százalékához jut és így kompakt többséggel rendelkezik a kamarában.

Bratianu Jonel intenciója nyilvánvaló volt. Biztosítani akarta időtlen-ideig az olyan pártok uralmát, amelyek nem rendelkeznek a kellő népszerűséggel, hogy normális uton szerezzék meg maguknak a mandátumok többségét. A törvényjavaslatot 1925-ben szavazták meg, közvetlenül a községi választások után, amelyekben a liberális kormány súlyos vereséget szenvedett. Bratianu Jonel meg akarta magát bosszulni a választásokon ezzel a törvényvel. A prémium bevezetésének volt azonban egy másik, kevésbé szubjektív oka is. A nemzeti parasztpárt népszerűsége annak idején szinte napról-napra növekedőben volt. 1926 márciusában lejárt a liberális kormány mandátuma, az új választások elkerülhetetlenek voltak. A kuliszok mögött Bratianu Jonel megkezdte az előkészületeket a nemzeti parasztpárt félretolására és Averescu kinevezetésére. Hogy pedig Averescu marsall el ne bukjon a választásokon, rendelkezésére bocsátott egy megfelelő választási törvényt.

A nemzetiparasztpárti kormány elfelejti megszavazni a választójogi reformot

A nemzeti parasztpárt, amely 1926-ban és 1927-ben keservesen megszerezte a választási prémium következményeit, kötelezettséget vállalt a törvény módosítására. A módosító javaslat betervezését azonban egyik napról a másikra halasztotta a nemzetiparasztpárti kormány. A kormányzás első két évében nem akarták a javaslatot a parlament elé hozni, mert ez azt jelentette volna, hogy a rezsim saját végének közeledtét érzik. Amikor azután a Mironescu-kormány alatt Mirto parlamenti iniciatívából benyújtotta a módosító javaslatát, amelyet kétszáz képviselő irt alá, a teljes dekadenciában levő kormánynak és parlamentnek sem kedve, sem ereje nem volt a törvény megszavazásához.

Mirto elővette az elfelejtett törvényjavaslatot

A következményeket ismét a nemzeti parasztpárt selyette meg, mert a Jorga-Argetoianu-kormány még a mai győngye többséget sem tudta volna a maga számára biztosítani, ha nem vehette volna igénybe a prémiumot. Minthogy a politikai helyzet alakulása közelebből, előreláthatólag, ismét az urnák elé szólitja az ország lakosságát, Mirto kikaparta a kamara irattárból otffelejtt törvényjavaslatát és felvette a kontaktust a többi pártok vezetőivel is, hogy egységes platformot hozzanak létre az új választási rendszer tekintetében és a módosító javaslatot még ebben a szesszióban vigyék keresztül a parlamentben. Mirto tárgyalásai meglehetősen előrehaladott stádiumban vannak. Franasovicival, a liberális párt megbízottjával, sikerült létrehozni a megállapodást és amikor a jelenlegi parlamenti többség meg fogja tudni, hogy napjai meg vannak számlálva, előreláthatólag ugyancsak hozzá fog járulni a tervezett módosításokhoz.

Hogyan osztja fel a mandátumokat a Mirto-féle törvényjavaslat?

Mirto javaslata lényegében kompromiszumot képez az országos listák alapján történő választás és a kerületi választási rendszer között. A prémiumot teljesen eltörli. A képviselők zömét választási kerü-

letekben választják meg, az illető kerületben elért többség alapján, de módot nyújt a rendszer az olyan pártok képviseléséhez is, amelyek bár az összeszavazatok kétszázalékát elérték, egy kerületben sem tudtak maguknak többséget biztosítani. Ez az ugynevezett „proporcionális” választási rendszer, a kisebbségekben maradt listák képviseltetésével. Mirto javaslata szerint a mandátumok elosztása a jövőben a következőképpen fog történni: Kolozsmegyében például leadnak összesen 30 ezer szavazatot, a megye pedig öt képviselő választására jogosult. A szavazatok számát elosztják a mandátumok számával, az eredmény azt mutatja, hogy az illető megyében hány szavazat kell egy mandátumhoz. Vagyis: 30.000 : 5 = 6000. Ha tehát Kolozs megyében „A” párt 14.000, „B” párt 9000 és „C” párt 7000 szavazatot kap, úgy az első elosztásnál „A”-nak 2, „B”-nek és „C”-nek 1-1 mandátum jut. A fennmaradó szavazatszámokat a központi választási bizottság osszeíti és az 5-ik mandátumot az országos eredmények alapján osztja ki. Ha például „D” párt Kolozs megyében mindössze 3000 szavazatot kapott, de országosan elérte a 2 százalékot, úgy a fennmaradó 5-ik mandátumot a központi választási bizottság neki ítélheti oda. Ebben az esetben a „D” pártnak nem a kolozsvári listavezetője kerül be a parlamentbe, hanem az a jelölt, akinek a parlamentbe való bejutását a „D” párt mindenképp is kívánja. Ha például a „D” párt elnöke Biharban volt jelölve és a párt Kolozs megyében jutott volna mandátumhoz,

egy ezt a mandátumot a párt kérésére az elnöknek ítélheti oda a központi választási bizottság.

Ez az érdekes intézkedés ki akarja küszöbölni a jelenlegi választási törvénynek azt a hátrányát, hogy a kispártok fontosabb jelöltjei a szavazatok házard megosztása, vagy a mandátumok elosztása körüli számítások miatt kimaradnak a parlamentből és helyettük jelentéktelen emberek kerülnek be.

Hogyan lehet megakadályozni az urnalopásokat

A módosító szakaszok a mandátumok elosztásának igazságosságán kívül főleg arra törekedtek, hogy kizárják az erőszakosságokat, a szavazatok kicserélését, az urnák megfélemlését és az ellenzéki pártok delegátusainak a szavazó helyiségből való eltávolítását. Ecélből a 62-ik szakasz a következő érdekes módosítást írja elő: A választás levezetésére delegált bírónak már a választást megelőző napon délután 4 órakor meg kell jelennie a szavazási helyiségben és az egyes pártok delegátusaival együtt megalakítania a választási bizottságot. Az elnök ugyanakkor kijelöli az éjszakát, hogy másnap reggel részt vehessenek a szavazási műveletekben. Amennyiben valamely párt delegátusa hiányozna, azonnal értesítenie kell a megyei választási bizottság elnökét, aki minden intézkedést köteles megtenni, hogy a hiányzó delegátust hozzák el a választási helyiségbe, ugyancsak köteles tudomására hozni az illető párt listavezetőjé-

Szigeten a granicsárok lelőttek egy csempészt

A vágóhid közelében, tizenöt lépésnyi távolságról lötték agyon a hátrakötött kezű parasztleányt. A két granicsárt letartóztatták

Sighet-Máramarossziget február 17. (Az Uj Kelet tud.) Máramarosszigeten újabb csempészbotrány történt, amely azért magaslik ki az ott már megszokott esetek közül, mert

az elfogott testest Sziget város belterületén egészen közönséges módon lemészárolták a granicsárokk.

A megdöbbentő csempészlés a délutáni órákban a szigeti vágóhid közvetlen szomszédságában játszódott le és annak két hőse az a két granicsárkatonára volt, aki a délutáni órákban a befagyott Tiszán átsurrantó két csempész üldözésére indult. A két csempész

egyikét, Marina Petre huszonegy éves szigeti parasztleányt elfogták és kezét hátrakötözve, megindultak vele a város irányába. A granicsárok azt kívánták Marinától, hogy vezesse őket a megszokott büntársának lakására. Marina azt állította, hogy társa a vágóhid közelében lakik és ebbe az irányba indult el, a két fegyveres granicsárral hátamögött.

Amikor a vágóhid közelében, egy uccakereszteződéshez értek, Marina szökést kísérelt meg. A granicsárok egyike a szökevény után lött.

A golyó pontosan a szívére találta el a szerencsétlen fiatal fiút, aki

szó nélkül rogyott össze és azonnal meghalt.

A tett színhelyén hatalmas csödulet támadt, rövidesen megjelentek a hatóságok képviselői is, akik a helyszínen történt kihallgatás után őrizetbe vették a granicsárokat. A vizsgálat megállapította, hogy Marinát tizenöt méter távolságból lötték le, ami annál is inkább megdöbbentő, mert két keze hátra volt kötve és semmi valószínűsége nem volt annak, hogy elmenekülhet. A katonák Marinát három ugrással utólérhették volna. A kegyetlen mészárlás óriási megdöbbenést váltott ki Máramarosszigeten.

Bonyadalmas nyomozás után az ügyészségre szállították át a kommunista letartóztatottakat

Őrizetbevettek, majd szabadlábrahelyeztek egy szabósegédet, akitől a postán kétezer lejt loptak el és csoportosulás támadt körülötte. Nem volt szó arról hogy vörös zászlót tüzzenek ki a posta épületére

Cluj-Kolozsvár, február 17. (Az Uj Kelet tudósítójától). A két nappal ezelőtt történt kolozsvári kommunista letartóztatások szigorancsi nyomozása befejeződött. A sziguranca a foposta épületben letartóztatott zavargók közül szabadlábra helyezte Róth Márton szabósegédet, akit ugyanakkor vettek őrizetbe, midőn Rottstein Imrét és Balogh Gézát letartóztatták. A fopostán a letartóztatás pillanatában nagy csoportosulás volt és miután a sziguranca úgy értesült, hogy aznapra a kommunista munkanélküliek tüntetését készítik elő, őrizetbevettek Róth Márton is, aki az első pillanattól kezdve már ártatlanságát hangoztatta.

Vallomásában Róth azt állította, hogy kétezer lejt jött főnöke megbízásából postára adni és ezt a kétezer lejt a zsebéből ellopták. Azonnal kiáltozni kezdett, mire csoportosulás történt körülötte. Történetesen

éppen akkor tartózkodtak a posta épületében a kommunisták is és így Róth Márton is őrizetbe került. A sziguranca Róth Márton ügyében kihallgatásokat foganatosított és azokból bebizonyítást nyert, hogy Róth Márton valóban kétezer lejt ment feladni a postára és a pénzt ellopták tőle. Róthot így tegnap a sziguranca szabadlábrahelyezte, míg Rottstein Imrét és Balogh Gézát szerdán délelőtt átkísérték az ügyészségre. Rottstein és Balogh ellen az államrend elleni izgatás vádját emeli a sziguranca és az ügyészség a Marzescutörvény rendelkezései értelmében dönt sorsuk felett. Egyes kolozsvári lapoknak az a közlése, hogy

a két letartóztatott vörös zászlót akart volna feltűzni a foposta épületére, nem felel meg a valóságnak. A valóság az, hogy a kommunisták hét-

főn vörös napot akartak rendezni Kolozsváron. A hajnalban történt röpecdulaosztás után

mintegy kétszázfőnyi munkanélküli tüntetését készítették elő

és a délelőtti órákban a két letartóztatott a tüntetőket toborozta. A hivatalos közlés szerint Rottstein és Balogh meledgni mentek a postára és így estek a sziguranca detektívjeinek kezei közé. Baloghnál valóban találtak egy kis szovjetzászlót, ezt azonban nem akarták a foposta épületére kitűzni.

A tettéseknek az ügyészségre való átkísérése után a sziguranca azt a munkáskülső fiatalembert akarja felkutatni, aki a vasárnapról-hétfőre virradó éjjel a Szenátéren röpecdulákat terjesztett és a rendőr elől a vasuti hidon keresztül elmenekült, bár a rendőr revolverével utánalótt. A nyomozás folyamatban van.

Ma! Premierben látható: **Renate Müller** a **Kis ballépésben** Der kleine Seitensprung **Corso Mozgó**

nek, aki szükség esetén egy másik delegátust jelölhet ki.

Nem lesz törvény a javaslatból

Az urnákat az elnök bíró lakatján kívül a delegátusoknak egy lakatjával is le kell csukni. Az egyes pártok delegátusainak a választás egész ideje alatt a választási helyiségben kell tartózkodnia. Ha csak egyik párt delegátusa is hiányzik, a választás semmis, ha csak az illető saját hibájából nem hiányzott és nem azért, mert megakadályozták. A 10-ik szakasz módosítása révén a javaslat lehetetlenné akarja tenni, hogy a bírák egyik vagy másik párt javára részrehajlóan vessék a választást. Bármelyik delegátus, vagy képviselőjelölt panaszára a bíró fegyelmi bizottság elé állítandó, még akkor is, ha cselekedete nem von maga után büntügyi eljárást. Amennyiben a fegyelmi bizottság elítéli, úgy kártérítési pert lehet indítani ellene.

Ezek volnának a lényegesebb módosító rendelkezések. Fölöttébb kétes, hogy a jelenlegi, terror és csalás által összehozott parlament egy ilyen választási törvényt megszavazzon.

ZSIDÓ VILÁG

Dr. Seipel volt osztrák kancellár a külföldi diplomataik előtt megvédte az új nemzeti diákjogot

Bécs, február 17. Dr. Seipel, a volt osztrák kancellár a napokban előadást tartott a vezető politikuskok és a diplomáciai testület előtt az osztrák kormány által a parlament elé terjesztett új diákjogról, amely tudvalevőleg a nemzetiségi és népi hovatarozandóság alapelvein nyugszik. Már maga a tény is elegendő ahhoz, hogy a zsidóság megértse és kiérezze az új diákjogról feléje irányuló tendenciát. Seipel dr. éppen ezt szeretné eloszlatni és nemcsak a zsidókat, hanem a külföldi köröket is meg akarja nyugtatni. Mi azonban már régesrég tudjuk, mit jelentenek ezek a humanizmusról dagadó megnyugtatások. Bármennyire is szépeket mondott Seipel prelátnak a diplomataknak, főleg a zsidóknak, ezzel azonban nem sikerült láthatatlanná tenni a készülő diákjogról méregfogait, amely nemzetiségek és népiségek szerint osztályozza a diákságot.

Seipel dr. az 1916-ban megjelent „Nemzet és állam” című könyvéből indult ki, amelyben kategórikusan elutasította a faji antiszemitizmust és a kisebbségi jogokért szállott sikra. Rámutatott arra, hogy Nyugaton a nemzet és az állam egyet jelent. Európa keleti államaiban azonban és így már Ausztriában is, a nemzet és az állam nem azonos fogalmak. Az állam élet-és vagyonbiztonságot és fejlődési lehetőséget kell, hogy biztosítson az ország összlakosságának és így a nemzeti kisebbségeknek is.

Az új diákjogról a kormány semmiestre sem azt a célt követi, hogy az nehézségeket és kellemetlenségeket jelentsen a zsidók számára. Az új diákjogról elöirt nemzetiségi és népiségi alapelvek semmi köze nincsen a faji antiszemitizmushoz. A kikeresztelkedett zsidókat illetően, akik a kormány javaslata szerint a zsidó diáknemzetiséghez tartoznak, Seipel dr. a következőket mondotta:

— A katolikus egyház senkit sem akar elnemzetleníteni. Ha a zsidó ki is keresztelkedett, megtarthatja továbbra is nemzetiségét. Miután azonban előrelátható, hogy a zsidó-nemzetiek — akik a zsidó vallást a zsidó néppel azonosítják — szembe fognak helyezni a kikeresztelkedett zsidóknak a zsidó diáknemzetiségbe való felvétele ellen, — a kikeresztelkedett zsidókat így a különböző diáknemzetiségekhez kellett sorolni. Ez épp annyira nem fog ártani nekik, mint amennyire Dantának sem ártott, hogy a gyógyszerészek céhéhez csatlakozott, csakhogy politikai jogokat nyerjen el, ahelyett, hogy az akkor még nem létező diák-céhhez csatlakozott volna. A zsidók, akik elvesztett nemzeti nyelvüket még nem találták újra meg, a zsidó vallásban látják népi hovatarozandóságuk kritériumát, míg ugyanakkor a németek származásukra helyezik a fősúlyt. Egyébként a diákjogról nem kíván semmilyen kényszert gyakorolni egy diákra sem, mindegyik szabadon fogja folytatni tanulmányait, akármelyik diáknemzetiségben is van megszerezve.

Emanuel Neumann tárgyalásai báró Rotschild Ödönnel. Párizsból jelentik: Emanuel Neumann, a cionista exekutív amerikai tagját, aki néhány nappal ezelőtt tért vissza Amerikából Európába, dínere hívta meg Párizsba Rotschild Ödön báró. E. Neumann hosszabb megbeszélést folytatott a báróval Palesztina

aktuális problémáiról és meglepetéssel állapította meg, hogy a 87 esztendő báró a legapróbb és a legújabb részletekig pontosan informálva van Palesztina összes ügyeiről. E. Neumann ezenkívül meg látogatta Amerika franciaországi követét, majd Londonba utazott.

A lengyelországi Zsidó Parlamenti Klub a lengyel sejm költségvetési vitájában. Varsóból jelentik: A lengyelországi sejmben a költségvetési vita során Rosmarin zsidó képviselő deklarációt olvasott fel a Zsidó Parlamenti Klub nevében, amely többek között a következőket tartalmazza: „A nyomor a zsidó lakosság körében katasztrófális méreteket öltött. A zsidó családok ezrei pusztulnak el az éhségtől és egy darab száraz kenyérhez sem jutnak hozzá. Ez a helyzet nem csupán a világháború eredménye, hanem főképpen a kormány adópolitikájának és általános gazdaságpolitikájának a bűne, amely a gyakorlatban különösképpen a zsidók ellen irányul. Zsidókat nem alkalmaznak a közhivatalokban, a zsidó isko-

látakat nem támogatják, a hatóságok belefolyanak a zsidó hitközségek belső ügyeibe, az állami költségvetésbe majdnem semmi sincs előirányozva zsidó szükségletekre. A Zsidó Parlamenti Klub tagjai ezért nem fogják megszavazni a költségvetést.” Hasonló értelemben szólaltak fel Jichak Grünbaum és dr. Rosenblatt képviselők is.

Egy zsidó politikus kíséri Genfben a litván külügyminisztert. Kownóból jelentik: Dr. Jakob Robinsont, a közismert zsidó politikust, a litvániai sejm zsidó frakciójának volt elnöke és aki a nemzetközi népkisebbségi mozgalomban is nagy tekintélyre és hírnévre tett szert, felkérte a litván kormány, hogy kísérelje el Genfben dr. Zaunius külügyminisztert, ahol a Népszövetség előtt ketten fogják képviselni a litván álláspontot. Dr. Robinsont mint a nemzetközi jog egyik szaktekintélyét ismerik Litvániában és ennek tudható be, hogy a kormány őt találta a legalkalmasabbnak érdekeinek képviseltetésére a nemzetközi fórumok előtt.

KÖZGAZDASÁG

Óriási érdeklődés jegyében tartja meg Erdélyrészi kongresszusát a Sfatul Negustoresc

Erdély és Bánát összes kereskedőszervezetei megjelennek a gyűlésen. A Sfatul a napokban közli a kongresszus napirendjét

Cluj-Kolozsvár, február 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Hirt adtunk arról, hogy a Sfatul Negustoresc kolozsvári csoportja február 25-én Erdélyrészi kongresszust hív egybe, amelyben az összes Erdélyi kereskedők is képviselve lesznek. A kongresszus megtartását dr. Colhasi vármegyei prefektus engedélyezte. Az Erdélyi és Bánati szervezetek részéről már számos bejelentés érkezett, amelyben a szervezetek közölték a kolozsvári csoporttal, hogy képviseltetni fogják magukat a kongresszuson.

Újra összeomlott egy millió cég Németországban

A „Forstbriebs A. G.” csődbejutott

Berlin, február 17. A Haardban székelő „Forstbriebs A. G.” Erdélyi erdőkerelő cég három millió márkával csődbe került. A cég annakidején öt és fél millió márká alaptőkével alakult és terjedelmes erdő és földvásárlásokat eszközölt. A társulat fekvőségeire 8 és fél millió márkányi jelzáloggal van meg-

terhelve. A fizetésképtelenség a lezúllott gazdasági viszonyok között is nagy szenciót keltett, minthogy a „Forstbriebs A. G.” jelentős külföldi érdeklődéssel dolgozik és eddig a legszilárdabb vállalkozások közé számított. A céget a Danat és Dresdner Bank futózája során valószínűleg meg fogják menteni.

A szörmeiparosok nemzetközi szövetségbe tömörültek. Párizsból jelentik: A világ vezető szörmeiparosai közös érdekeik megvédésére nemzetközi szövetségbe tömörültek. A szövetség előkészí-

Haladók részére

akik már tudnak valamit, vagy egészen jól bírják a román nyelvet, legalkalmasabb gyakorlókönyv. Dr. Cherestiesiu és Déri tanárok szerkesztésében megjelent

VIDÁM NYELVGYAKORLÓ

mint megjelenése óta páratlan érdeklődés kíséri. Az eddig megjelent 6 pompás füzet, amellyel, hogy a nyelv nehézségeit könnyedén lopja bele Önbe, abszolút szórakozást is nyújt. Szellemes anekdoták, tréfák vannak belezsfolyva a 6 füzetbe, magyar-román szószert fordításban s így önkéntelenül is olyan kifejezéseket sajátít el, amelyet a mindennapi életben eddig nélkülözni volt kénytelen.

A 6 füzet leszállított ára, az eddigi 120 lei helyett csak 50 lei az Uj Kelet Könyvosztályában

Nem tréfa, hanem komoly valóság, hogy a „HARISNYAHÁZ”-ban

Calea Regele Ferdinand 29. (Kis-hid mellett) már az alábbi olcsó árakon vásárolhat:

Harisnyákát már 13 lejtől, keztyűket már 18 lejtől,	
swettereket „ 80 „ sálakat „ 32 „	
nyakkendőket „ 17 „ női nadrágot „ 36 „	
férfi zoknikat már 11 lejtől,	

Addig vásároljon, míg az olcsó készlet tart! !

Tűzifaszükségletét

a termelőtől közvetlen szerezze be!

ARÁM:

Aprított prima hasáb 60 lei pro 100 kg.
Aprított Ia. hántottfa 68 lei pro 100 kg.
Ol fa 900 lejtől 1200 lei-ig ötenként minőség szerint

Bármely mennyiséget házhoz szállítok. Győződjön meg személyesen a pontos mérlegelésről és a jó minőségről.

Telepek: Str. Londrei (Hosszu u.) 25.
Str. Georgehe Enescu (Gyufagyár u.) 3.
„Unio”-telep.

CZIMENT GÉZA
fatermelő. — Telefon 50.

tő bizottsága már működésbe lépett és kidolgozta a szövetség alapszabályait. A szövetség székhelye valószínűleg Leipzig lesz, mint Európa legnagyobb szörme-centruma. Lehet azonban, hogy ez csak ideiglenes központ lesz és Párizst fogják kijelölni végleges centrumnak. Az elnökségben helyet jelöltek ki Argentína, Dánia, Franciaország, Anglia, Itália, Ausztria és az Egyesült Államok szörmeipara egy-egy reprezentánsának.

Összeomlás előtt a rézkartell. New-yorkból jelentik: A „Copper Exporters Inc.” nemzetközi rézkartell a legsúlyosabb órájában van. Az elmúlt év december végén hosszas hetekig tartó tárgyalások folytak a kartell vezetősége és a hitelezők megbízottai között és akkor föltételes megállapodás is jött létre. Ujabbán azonban néhány nagyobb vállalat kilépett a kartellből, ami az összeomlás közvetlen előidézője lett.

EGYESÜLETI ÉLET

A Cristal-Palace összes helyiségeiben tartja vasárnap délután 5 órakor a kolozsvári jótékony Nőgyűlés szokásos teadélutánját, amely a kolozsvári zsidó társadalom egyik legkedvesebb összejövetele.

A zsidó Jogászegylet hírei. Ezuton hozzuk kollégáink tudomására, hogy február 19-én péntek este fél 9 órai kezdettel dr. Balázs Endre ügyvéd, az Erdélyi Bank ügyésze tart előadást „Románia gazdasági helyzetének jogi problémái” címmel a Menza nagytermében. Kérjük kollégáinknak minnél nagyobb számban való megjelenését, Vendégeket szívesen látunk. A vezetőség.

A Hitachudth Haavoda folyó hó 14-iki. vasárnapi gyűlésén dr. Heller József tartott nagyszabású előadást „Ifjúságunk szexuális útjai” címmel. Ezzel egyidejűleg megalakult a Hitachudth Haavoda kebelén belül a „Szexuális tanácsadó”, amelynek alaposabb megszervezése most van folyamatban dr. Heller József és több neves kolozsvári orvos vezetésével. Dr. Heller József f. hó 28-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a H. H. helyiségében (Nagyszamos ucca 14.) tartja meg második előadását, amely iránt élénk érdeklődés nyilvánul meg.

Az „Összetartás” műkedvelő egyesület táncestélye. Február 20-án, szombat este 8 órai kezdettel nagyszabású táncestélyt rendez a kolozsvári „Összetartás” műkedvelő egyesület a KAC-klub helyiségében (Farkas ucca 7.) A táncmulatságot nívós műsor fogja bevezetni.

A mai ember, az európai ember lelke

Werfel a ma legmélyebb írója. Legújabb nagyszerű műve: A nápolyi testvérek. Német nyelven 440 lej. Magyarul, csonkítatlanul, fehér papíron 400 oldalon egészvászonkötésben 68 lej. Harmadik kötete ez az O. V. A. 12 kötetes sorozatnak. Az első: Ursula Parrott: Exfeleség. 2. Móríc Zsigmond: Forr a bor. 4. Bródy Lili: A Mancsi. Kötetenként 68 lej. Lepagenál Kolozsvár, utánvétellel, vagy előre fizetve franco. Sorozatrendelőnek külön könyvajándék. Kérjen részletes prospektust Lepagetől Kolozsvár.

A minisztér

Betiltó Mich

Sighet-Máramaros (Az Uj Kelet tud. Erdélyben tartózk. beszarábiai zsidóp. nap Kolozsváron. előadást és Koloz. sa után program. látogatni Erdély. ma. it, ahol a zsidó. összehívott gyűlése. szült tartani. Mich. dr. Fischer József. löt szatmári és má. A Zsidó Párt ero. kellő időben utasi. máramarosmegye. a két képviselő el. hatósági engedélye

A prefekt

A központ utasi. Zsidó Párt sziget. vényt nyújtott be. turához, amelyben. hívott zsidópárti g. ban való engedély. fektura a kérvény. ta, hogy a prefekt. mert a gyűlés eng. minisztérium hatá. a tagozatnak egy. kell kérvényeznie a. sát. A szigetiék ek. kérvényt menesztet. tériumhoz, amelyre. belül meg is érke. misztérium válaszá. hogy

nem ajánlja, mis. szonyok között a. gyűléseket tartson

A távirati rendelke. geti hatóságok bet. nagytermébe egybel. tartását.

A zsidók a. nek össze

Dr. Fischer József. érthető megbotránk. domást a minisztér. A szigeti gyűlés így. ható, azonban kedde. József és Landau M. egészen nagy tömeg. tarthatták beszédeik. és Landau Michel el. házába mentek el es. ban hamar szétfuto. hogy a képviselők a. nak és rövid félóra. közönség gyűlt egybe. képességi helyiségbe. zönség jelenlétében. megtarthaták beszé. Ábrahám vezette be. majd dr. Fischer J. szólásra, aki egyórás. ta meg az Erdélyi z. egybekovácstol akar. Zsidó Párt képviselő. juttatta. Ismertette. lamentli blokkjának. kiemelte, hogy azt a. a zsidó képviselők v. ködés és az antiszem. tetlen atmoszférája

Mich

Dr. Fischer József. után Michel Landau. ra, aki a közönség ál. vánítással közepette. országreszben eltago. eág kulturális és gaz. ját. A nagy tetszésé. után Landau Michel. ünneplésben részesít. Ezután dr. Fried. dett szólásra, hogy zá. jon, de akkor várati. a templomban a rend. kijelentették, hogy

A minisztérium „nem ajánlja“, hogy a Zsidó Párt gyűléseket tartson

Betiltották dr. Fischer József és Landau Michel máramarosszigeti előadását

A templomban tartották meg beszédeiket a képviselők, majd a rendőrség szétoszlatta az egybegyűlt közönséget. Fischer és Landau képviselők szatmári és máramarosi utja

Sighet-Máramarossziget, február 17. (Az Uj Kelet tud.) A néhány nap óta Erdélyben tartózkodó Michel Landau beszarábiai zsidópárti képviselő vasárnap Kolozsváron tartott nagyjértékű előadást és Kolozsvárról való elutazása után programszerűen akarta végiglátogatni Erdély nagyobb zsidó centrumait, ahol a zsidó párttagozatok által összehívott gyűléseken előadásokat készült tartani. Michel Landau elkísérte dr. Fischer József parlamenti képviselőt szatmári és máramarosi körútjára. A Zsidó Párt erdélyrészi vezetősége kellő időben utasította a szatmári és máramarosszigeti szervezeteiket, hogy a két képviselő előadásához szükséges hatósági engedélyeket beszerezze.

A prefektúra nem illetékes...

A központ utasítása értelmében a Zsidó Párt szigeti tagozata azonnal kérvényt nyújtott be a vármegyei prefektúrához, amelyben a kedd este egybe hívott zsidópárti gyűlésnek a Vigadóban való engedélyezését kérte. A prefektúra a kérvényre azt a választ adta, hogy a prefektúra nem illetékes, mert a gyűlés engedélyezése a belügyminisztérium hatáskörébe tartozik és a tagozatnak egyenesen Bukarestbe kell kérvényeznie a gyűlés magartatását. A szigeti ekkor azonnal távirati kérvényt menesztettek a belügyminisztériumhoz, amelyre huszonegy órával belül meg is érkezett a válasz. A minisztérium válaszában óvatosan közli, hogy

nem ajánlja, miszerint a mai viszonyok között a Zsidó Párt nagyjelentéseket tartson Máramarosszigeten.

A távirati rendelkezés alapján a szigeti hatóságok betiltották a Vigadó nagytermébe egybehívott gyűlés megtartását.

A zsidók a templomban gyűlést tartottak

Dr. Fischer József és Michel Landau érthető megbotránkozással vettek tudomást a minisztérium „ajánlásáról“. A szigeti gyűlés így nem volt megtartva, azonban kedden este dr. Fischer József és Landau Michel a zsidóságnak egészen nagy tömege előtt mégis megtarthatták beszédeiket. Fischer József és Landau Michel a Talmud Tora imaházába mentek el esti imára. A városban hamar szétfutott a híre annak, hogy a képviselők az imaházban vannak és rövid félóra alatt 7-800 főnyi közönség gyűlt egybe a nagy befogadó képességű helyiségbe. A nagyszámú közönség jelenlétében így a képviselők megtarthatták beszédeiket. Dr. Fried Ábrahám vezette be az előadásokat, majd dr. Fischer József emelkedett szószra, aki egyórás beszédben rajzolta meg az erdélyi zsidóságnak azt az egybekovácsolt akarát, amellyel a Zsidó Párt képviselőit a parlamentbe juttatta. Ismertette a Zsidó Párt parlamenti blokjának munkásságát és kiemelte, hogy azt a munkát, amelyet a zsidó képviselők végeztek, a gyűlölet és az antiszemita izgatás türelmetlenül atmoszférája nehezítette meg.

Michel Landau beszéde

Dr. Fischer József egyórás beszéde után Michel Landau emelkedett szószra, aki a közönség állandó tetszésnyilvánításával közepette ismertette az öt ország részben eltagolt román zsidó kulturális és gazdasági strukturáját. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Landau Michel percekig tartó ünnepélyes részesítette a hallgatóságot. Ezután dr. Fried Ábrahám emelkedett szószra, hogy záróbeszédet mondjon, de akkor váratlanul megjelentek a templomban a rendőrség emberei és betiltották, hogy

miután a minisztérium az engedélyt a gyűlésre megtagadta, a gyűlést feloszlatták.

A közönség a legnagyobb rendben elhagyta a templomhelyiséget, dr. Fischer József és Landau Michel pedig a Stein-büffé különhelyiségébe távoztak, ahol a Zsidó Párt helyicsoportjának vezetőivel szűkebbkörű megbeszélést tartottak. A minisztérium tiltó intézkedése és a rendőrség beavatkozása a máramarosszigeti zsidóság körében óriási felháborodást keltett és a zsidó képviselők a parlamentben fog-

nak tiltakozni a szólás és gyűlésszabadságot pregnánsan megsértő tiltó rendelkezés ellen.

A képviselők szerdán reggel Borsára és Vrsóra utaztak ki, hogy a máramarosi zsidósággal a kontaktust felvegyék.

A szatmári gyűlés

Itt említjük meg, hogy Fischer József dr. és Landau Michel hétfőn Szatmáron látogatták meg a zsidóságot és az egybegyűlt nagytömege előtt a legnagyobb siker jegyében tartották meg

beszédeiket. Hétfőn este a Zsidó Négyzet színházában a Zsidó Párt helyicsoportja gyűlést tartott, amelyen az érdeklődő közönség nagytömege jelent meg. Dr. Hunwald Izidor, a szatmári Zsidó Párt elnöke üdvözölte dr. Fischer Józsefet és Landau Mihályt és dr. Rischer József képviselőnek adta át a szót, aki a Zsidó Párt megalakításának szükségességéről beszélt, majd a konverzió problémájával foglalkozott és hangsúlyozta, hogy a Zsidó Párt parlamentje első feladatának tartják, hogy a zsidó parasztságot megfelelő intézkedésekkel termelőképesse tegyék.

Utána Landau Michel emelkedett szószra, aki ragyogó szónoki képességgel az első percben magával ragadta a közönséget. Landau a Zsidó Párt kulturprogramjáról beszélt, a zsidó ifjúság nevelésére zsidó iskolák és tanítóképzők felállítását tűzte ki a kulturális munkák célkitűzéseiként. A közönség hosszas ünnepélyben részesítette Landaut, majd dr. Borgida József közvetlen szavakkal zárta be a nagysikerű gyűlést.

Bukovinában a lakók hatvanszázaléka nem fizet házbért

Dr. Pop Valer igazságügyminiszter kijelentette, hogy hivatalos statisztikák alapján a jövőben egységesen fogja a kormány a lakbéréket megállapítani

Bucuresti-Bukarest, február 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma a bukovinai háztulajdonosok szövetségének legújabb közlése jelent meg dr. Pop Valer igazságügyminiszternél, akiknek memorandumot nyújtottak át. A memorandum a bukovinai háztulajdonosok feltárták azt a nehéz helyzetet, amelynek a hiányos bukovinai lakbértörvény következtében a háztulajdonosok jutottak. A Bukovinában érvényben levő lakbértörvény semmi lehetőségét nem ad a háztulajdonosnak

arra, hogy bérkötését a lakón behajtsa és ennek következtében Bukovinában a lakók 60 százaléka egyáltalán nem fizet házbért. Ennek következményeképpen Bukovinában az ingatlanok értéke egészen minimálisra csökkent. Így a háztulajdonosok képtelenek a magas házáradatokat fizetni és kéri az igazságügyminisztériumot, hogy a törvény módosításával normalizálja a háztulajdonosok vagyoni helyzetét.

Pop Valer igazságügyminiszter ígére-

tet tett arra, hogy a törvény módosítására megteszi az intézkedéseket. Ami a lakbértörvényről illeti, most hivatalos statisztikák készülnek, amelynek alapján a kormány meg fogja találni a módját, hogy az egész ország területén egységesítse a lakbértörvényt. A speciális bukovinai panaszokra vonatkozólag Pop Valer kijelentette, hogy az illetékes bíróságoktól fog jelentést kérni a bukovinai lakbérperckről és ezeknek alapján fogja módosítani az érvényben levő törvényt.

Ma reggelre várják Sanghainál a nagy japán offenzíva megindulását

A kínaiak megerősítették rajvonalukat. Amerika újabb jegyzéket készült intézni Japánhoz

A szovjet is bevonulni készül Mandzsuriába?

Párizs, február 17. A Rengo távirati iroda jelentése szerint a japán Kanawaza hadosztály felvonulása a kínai hadművelleti területen befejezést nyert. A parancsnok ultimátumot intézett a kínai 19-ik hadsereg főparancsnokához, melyben felhívta, hogy az ultimátum átvételétől számított 24 órán belül vezényelje vissza 20 kilométerre nyugatra csapatait. Ha a kínaiak a felhívásnak eleget nem tesznek, a támadás azonnal megindul.

Newyork, február 17. Sanfranciscóban a kínaiak szervezete háziról-háziról útján néhány nap alatt negyedmillió dollárt gyűjtött a kínai hadsereg céljaira. Ezzel egyidejűleg Kinában a hadsereg részére beindított gyűjtés eddig egy millió dollár eredménnyel.

Nankingban a háztulajdonosok bombabiztos fedezékeket építtettek házaik alá, maguk és lakóik számára.

A hadművelleti területen csütörtök reggelre várják a japán nagy offenzíva megindulását.

A kínaiak újjáépítették lövészrok-vonalukat s a traverzekben gépfegyverállásokat építettek ki.

Meg nem erősített jelentések szerint Csang-Kai-Sek marsall Sanghaiba érkezett.

Újabb jeletés szerint Pekingben meg vannak győződve arról, hogy a japánok közelebről meg akarják szállani a Shantung tartományt.

Newyork, február 17. Washingtonból közlik, hogy Stimson újabb jegyzéket készült intézni Japánhoz tiltakozásul a nemzetközi negyed hadművelleti bázisul történő felhasználása ellen. A jegyzék felelőssé fogja tenni Japánt, ha a nemzetközi negyed területén emiatt amerikai alattvalók életüket vesztenék.

Washingtoni hivatalos körökben helyesléssel vették tudomásul a népszöveg-tanács Japánhoz intézett jegyzékének irányelveit és tartalmát. Hangoztat-

ják, hogy a jegyzék teljesen beleesik az amerikai politika irányvonalába. Az Egyesült Államok kormánya a távolkeleti kérdésben továbbra is együttműködést céloz a Népszövetséggel. A távolkeleti eseményekkel kapcsolatban rendkívül érdekes az a jelentés, mely szerint tókioi orosz körök is bevallják, hogy a szovjet a Mandzsuriával határos

vidéken átcsoportosította hadseregét.

Japán lapjelentések szerint lehetséges, hogy a szovjet érdekei védelmére bevonulni készül Mandzsuriába.

Ez a japán hivatalos köröket állítólag nem érinti, mert az az álláspontjuk, hogy Oroszországnak is joga van, akárcsak Japánnak érdekeinek megfelelő védelmet biztosítani.

Áll a harc Spanyolországban a kormány és a szélsőséges elemek között

LONDON, február 17. Az Evening News madridi távirata szerint Saragossában sztrájkolók löttek a rendőrökre, mire a karhatalom szintén fegyvert használt. Számos sebesülés történt. La Coronaban is véres összütközések voltak a szélsőséges elemek és a karhatalom között. A terroristák a város határában levő dinamitraktárt a levegőbe röpítették.

A német kormány az ifjúság politizálása ellen

„A fiatalságot meg kell menteni egy egységes német jövő számára“

Berlin, február 17. Gröner német birodalmi belügyminiszter levelet intézett a parlamenti pártok vezetőihez, amelyben felszólította őket, hassanak oda, hogy a német fiatalság ne politizáljon. A folytonos politizálás a fiatalságot eltéríti hivatásától és azonfelül indokolatlan gyűlöletet plántál hajlékony lelkiületükre. A német nép jövőjének mentalitása forog kockán. Nem szabad engedni, hogy egy gyűlölködő, pártoskodó és önző generáció nevelődjön.

„De nemcsak nevelésügyi tekintetben rejt veszedelmeket a fitaláságnak mai beállitottsága, — szól az átirat — hanem külpolitikai veszedelmeket is. A pártok vezetőinek azon kell lenniük, hogy a fiatalságot megmentsék egy egységes német jövő számára.“

A miniszter végül arra kéri a pártvezéreket, hogy állásfoglalásukat a kérdésben szögezzék le és juttassák el haladéktalanul hozzá.

Zsidók pénz nélkül

— Regény az amerikai zsidó proletárok életéből —
IRTA: MICHAEL GOLD

(52)

A fénykép Amerikában való tartózkodásuk első évéből származott. Az arcok fiatal, naiv, európai paraszarcok voltak.

Az arc, Nigger apjának mostani arca tizenöt évvel volt öregebb. Éles pofa-essontu koponya, orral, amiről a hus mint valami mumiaé, elrohadt, volt most ez az arc. A szemek nagyok és különösek voltak. Annak a kutyának a szemreire emlékeztettek engem, amelyiket az uccán láttam kimulni.

— Mit akarsz? — kérdezte Nigger apja rekedt hangon.

Egymásra tett lábakkal ült az asztalon a gázlámpa alatt a szabók munkatársában, mélyen meghajolva. Egy drága kabátot dolgozott. A nyakaköré piszkos kendő volt csavarva, a homlokán törülköző. Isten rákkal áldotta meg. Gyenge, beteges hullaszaga, a piszok, a régi fa, az éjjeli edény, az ágynemű, a piszkos talak és a kétségbeesés szagával keveredett.

A férfi szemek és rekedt hangja megijesztettek. Azt hittem, dühös. A meleg helyiségben nem tudtam lélegzeni. Minden nyomott s nem tudtam, miért. Elakartam szaladni.

A szabó barátságosan rámnevetett és nézte a fejét.

— Elvitte a macska a nyelvedet? — kérdezte. — Mit akarsz fiam?

Tüje ide-oda ugrált, varrta a milliomos kabátját és beparfümözte azt egy rák-beteg, szegény illatával. Néma maradtam. Nigger harciasan lépett előm, öklöbe szorult kezekkel, mintha leakart volna ütni. Rossznéven vette, hogy hozzájuk jöttem; láttam a sötét tekintetén.

— Mi a fenét akarsz itt? — kérdezte. — Rajta, beszélj.

Végre visszanyertem a beszélőképességet, elővettem a tojásokat és oda adtam Niggernek.

— Anyám küldi ezeket a tojásokat, néktek. — dadogtam.

Hirtelen nagy kravál támadt. Egy kövér, kimonóba burkolt, kistermetű asszony rontott be a szomszéd szobából, vak hirtelenségében talakat és székeket döntve a földre. Nigger anyja volt. A karjaival a nyakamba esett.

— Nagyon köszönöm, nagyon köszönöm, drágám, — kiáltotta s fojtogatott a hisztériás csókjaival. — Bárcsak jobb napokat érnénk! A gáz vetné fel az elenéseinket! Nem engednek éjjel aludni, de én köpök rájuk! Köpök rájuk!

Bejédtem. — Malka, — mondta a szabó nyugodtan feleségének — megijesztetted a gyereket. Abi, adj az anyádnak egy pohár vizet. Megint izgatott.

Az asszony leült s a kötényével megtörölte arcát. Ivott a vízből, lihegve a hisztériától. Figyeltük. Végül kinyújtotta a kezét és elvette Niggertől a tojásokat. A hangja most szelíden csegett. A hajamat simogatta.

— Milyen derék asszony a te anyád! — mondotta. — Mond meg neki, hogy nagyon köszönöm. Te is egy derék fiu vagy, hogy elhoztad a tojást nekünk. Nagyon köszönöm, drágám.

Mélyen megrázva hagytam el Nigger lakását. Sohase felejtettem el ezt a jelenetet. Niggernek azonban ez mindennapos volt. Anyja olykor különös dolgokat művelt, melyek valamennyi szomszédaszonyának beszédtemái voltak. Félőrlt volt szegény; a nyomor mérgezte meg és az elkeseredés. Csak a türelmes szenvedőknek „marad meg az eszük“.

Lily öt évvel volt idősebb, mint a testvére, Nigger. Lágy vonásaival, barnás teintjével és nagy szemével csinos leány volt. Már korán abba kellett hagynia az iskolát és odahaza anyjával és egy másik testvérével ruhákat foltozni.

Két felnőtt és három gyermek dolgozott szakadatlanul ebben a családban és valamennyien együtt nem kerestek évi átlagban tizenkét dollárnál többet hetenként.

Lily gyűlölte a hosszú, sivár munkórát. Csak ha az 5. Avenüere küldték a kész ruhákkal, vagy a félig kész anyagért, akkor tudott valami szórakozást csinálni magának.

Batyuját a járda szélére tette és tá-

colt valamennyi kintorna hangjára, amikkel az utcájában találkozott. Nem tudott ellenállni a csábításnak. Egyszer a vidám kis lányt tánc közben elcsipte az anyja és a hajánál fogva állította meg:

— Te csavargó! Itt akadok rád! Nesze!

— De mama, egyszer én is akarok játszani. Nekem is kell olykor játszani.

— Játszani, — ordította az anyja — miközben mi otthon éléhezünk! Hogy dolgozhatunk, ha nem hozod haza a ruhát, hanem az uccán táncolsz!

Elverte a lányt, a lány azonban nem akarta otthagyni a kintornát. Csunya, heves jelenet volt az anyja és a gyermek között. Végül az anyja győzött és a zokogó gyerek beleegyezett:

— Igen, haza megyek.

A batyu után néztek, ami Lilyre volt bízva. Eltűnt. Egy gazember az izgalmat kihasználta és ellopta. Valószínűleg vala-

melyik zálogosnál eladja pár dollárért. Lily anyja magánkívül lett. Hónapokig éjjel nappal hisztériás rohamai voltak. De még delériumban is dolgozott és hajította a többieket a munkára. Az elloptott batyut meg kellett fizetni.

Ettől kezdve Niggert küldték az üzletekbe. Lilybe nem lehetett bízni. Talán megint játszik és táncol majd. Evékig ült egész nap a lakásban és kabátokat foltozott. Tizenöt éves korában fellázadt, Elment egy dobozgyárba dolgozni. Hosszu ruhát kapott és frizurát. A folyosón fiatal legényekkel flörtölt, tánclokálkba ment és éjjel nagyon későn jött haza.

A szülei szemrehányásokat tettek, de ő azzal védekezett, hogy pénz keres és szabad.

Egy éjszaka, egy rettenetes veszekedés után, miközben az anyja felnőtt lányát megakarta verni, Lily elszaladt hazulról és nem jött vissza. Az anyja mindenütt kereste, de nem tudott ráakadni. Hetek multak el és Lily nem volt látható.

Azután látta valaki az egyszemű Louis-sal sétálni a 14. uccán. Ki volt festve és puderezve s a prostituáltak kis kizárásával lebegett gondtalanul. Nevét Niggeréknél többet nem említették.

Nigger nem szólt semmit. Egyik este azonban, amikor a fiatal bosszuállók a táborútnál összegyűltek, felállt és ezt mondta:

— Gyertek.

(Folytatjuk)

színház-film MŰVÉSZET

Botrány az arenában

Harry Piel hangos attrakciója és varieté-előadás

Mától kezdve a Szinkör Mozgóban Kolozsvárott először fut az ideai filmprodukciónak egyik mesterműve: a Botrány az arenában. Főszereplője, rendezője, szerzője: Harry Piel. A film méltán aratott kivételes sikert mindenütt, mert idegfelesztően izgalmas meséje, bravuros rendezése, nagyszerű játéka egyaránt a kivételesen nagy filmek közé emelik. — A Botrány az arenában mellett kísérőműsorok a Szinkör Mozgóban mozivarieté-előadások lesznek. A színház legnépszerűbb tagjai lépnek föl egyfelvonásosokkal, tréfákkal, táncokkal, magánszámokkal. Az előadások 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek és a mozivarieté-előadást minden nap kétszer, a 7 és 9 órai előadások keretében tartják meg. A 3 és 5 óras előadásokon a jegyek ára 20 és 10 lej, a 7 és 9 óras előadásokon 30, 20 és 10 lej.

Szombaton éjjel 11-ker éjjeli előadás: kizárólag felnőttek részére: a Fügefalevél

Hosszu betegsége után fölépülve Neményi Lili szombaton éjjel 11 órakor lép újra a közönség elé a nagyszerű operettben, a Fügefalevélben. A Fügefalevél témája olyan kényes, humora olyan borsós, helyzetei olyan pikánsak, hogy fiatalokruak nem nézhetik meg.

Janet Gaynor és Charles Farrel, a közönség dédelgetett művészpárja ismét megvillant a Fox-filmgyár felvevő lecséjében. A legújabb filmjük címe „A mai gazdagok“ és olyan bűbajos alakítást nyújtanak benne, amilyet talán egy filmjükben sem. Valósággal felvidít, felüdít a kis Janet Gaynor látása, mert izzig vérig művésznő a szó legteljesebb értelmében. Uj filmje csütörtöktől indul az Astra mozgóban és kétségtelenül meglesz a hatása.

Magyar Színház heti műsora

Csütörtök, péntek, szombat: Mozivarieté-előadás. 30, 20 és 10 lejes helyárakkal.

Szombaton éjjel 11 órakor: Éjjeli előadás kizárólag csak felnőtteknek: Fügefalevél. (Operette repriz, kényes témája folytán fiatalokruak nem nézhetik meg. Sorozat sz. 135.)

Vasárnap d. e. 11 órakor: Drótostót. (Operette előadás, nagyon olesó matinéhelyárakkal. Helyárak: 30, 20, 10 és 6 lej. Sorozatszám 136.)

Vasárnap d. u. 5 és 7 órakor: Mozivarieté előadás. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Vasárnap este 9 órakor: Annabál. (Operette repriz, nagyon olesó mozihely-

árakkal. Sorozat sz. 137.)

Hétfő este 9 órakor: A potyautas. (Ujdonság először. Enekes, táncos bohózat a Zeppelin-léghajó első amerikai utjáról. Neményi Lili, Ihász Aladár, Tompa Béla, Selmezi Mihály fellépése. Premiére bérlet: 21 sz. Sorozat sz. 138.)

A cluji Román Opera műsora

Péntek, február hó 19: Szevillai borbély. Vasárnap, február hó 21: (délután) Cigánybáró.

Hétfő, február 22: Szimfonikus hangverseny, C. Bobescu hegedűművész közreműködésével.

Szerda, február hó 24: A trubadur.

SELECT-MOZGÓ műsora

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor
Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor
Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor

Csókregiment elsőrangú, vig katonaperett. Főszerepekben: Gretl Theimer, Hermann Thiemig, Verebes Ernő, Scharlotte Ander. Műsoron kívül hangos hiroadó a rumba legújabb figuráival.

ASTRA MOZGÓ műsora

Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap: A legbájosabb színész s a legkedvesebb színés, Janet Gaynor és Charles Farrel. Mai gazdagok. Csemegefilm a mai filmek között.

CORSO-MOZGÓ műsora

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor: Premier. Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor

Egy kis ballépés. A szezon legsikerültebb vígjátéka Reinhold Schünzel rendezésében. Zenéjét szerezte Ralp Ervin. Főszerepekben: Renata Müller, Hans Brausewetter, Walburg Thimig és Hermann Ottó. Műsor előtt a legújabb hiroadó.

Vasárnap d. e. 11 órakor: Matiné. Majmok élete a Dzsungelben. Szenzációs majom filmfelvétel.

URANIA-MOZGÓ műsora

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor
Salto martale, izgalmas német párbeszédű cirkuszdráma, rendezte A. E. Dupont világhírű rendező, főszerepekben Anna Sten és Kurt Geron.

Szinkör-Mozgó műsora

Csütörtökön, pénteken, szombaton 3, 5, 7 és 9 órakor: Az évad legszenzációsabb filmeseménye: Botrány az arenában. (Harry Piel legnagyobb hangos attrakciója. A 7 és 9 órai előadás a film mellett varieté előadás, a színház legnépszerűbb tagjainak fellépésével. Helyárak: 3 és 5 órakor 20 és 10 lej, 7 és 9 órakor 10, 20 és 30 lej.

Vasárnap 3, 5 és 7 órakor: Harry Piel legizgalmasabb hangos filmje: Botrány az arenában, ezenkívül az 5 és 7 órai előadásban varieté-előadás, a színház legnépszerűbb tagjainak fellépésével. Helyárak: 3 órakor 10 és 20 lej, 5 és 7 órakor 10, 20 és 30 lej.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, február 18.

Bukarest. 19.40: Gr. 20: Tenor. 20.20: Szimf. hangv. Utána hirok.

Budapest. 9.15: Hangv. 9.30: Hírek. 12.05: Balalajkazené. 1: Pontos idő. 2.45: Hírek. 4: Kritika a kritikáról. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, híreék. 5: Földművelésügyi miniszt. előadása. Modern konyhavezetés címén. 5.30: Cigányzene. 6.20: Angol nyelvoztatás. 6.45: Dalegylet hangv. 7.30: Szöktetés a szerályból. — Utána grammofónhangv.

Bécs. 20.35: Zenekari hangv. és jazz. Berlin. 20: Operett.

Breslau. 19.25: Grieg: I. és II. Peer Gynt szvit. 20: Régi orgonaművek.

Frankfurt. 21.30: Schubert: G-dur négyes. 23.15: Tánczene.

Varsó. 20.15: Könnyű zene. 22.10: Grammofoon. 22.30: Tánczene.

Poznan. 20: Chopin, Csajkovszkij művei.

Kattowitz. 22: Tánczene.

Piga. 19.05: Strauss operett. Milánó. 21: Opera.

Róma. 17.30: Szoprándalok. 21: Szimf. hangverseny.

Prága. 22.20: Mozizene. Pozsony. 20: Zenekari hangv.

Brünn. 15.30: Cimbalom. Svájcj Aleman Adó. 20.15: Goethe-ünnep.

Touous. 22: Dalek. 22.30: Donizetti és Suppé zene. 23.45: Parsifal és Faust részlet. 24.30: Csajkovszkij: V. szimf.

Stockholm. 20.15: Német romantikus zene. Schumann, Schubert, Menjelsohn, Weber művei.

APRÓ HIRDETÉSEK

Három-négy szobás modern lakást keresek május 1-re. Ajánlatokat „Belvárosi” jelígre a kiadóba kérek.

Intelligens, románul is beszélő nőt keresek két kis fiu mellé, ki háztartásban is segítene. Ajánlatok fizetési igényvel „Jó bánásmód” jelígre a kiadóhivatalba kéretnek.

30 éves textilkereskedő benősülne hasonló szakmabeli vallásos, jobb zsidó családba. Cím a kiadóban.

Készpénz óvadékkal rendelkező zsidó leány pénztárnoki vagy más bizalmi állást keres március 1. belépésre. Cím a kiadóban.

Elvállalok paplan készitést olesón, hozott kelméből, ugyszintén kézi gomlyukötést és harisnyastoppolást. Hához és vidékre is megyek. Sivovits Áronné. Dézsma ucca 21.

Dr. KULCSAR ISTVÁN: Bevezetés az individuál pszichológiába

Tartalmi kivonata: Az ösemer lélekismerete. — Az egyén, mint célirányította egység. — A szervek fogvatékosága. — A „fiziológias fogvatékoság”. — A fogvatékoság létrejöttének tényezői. — A fogvatékoság-érzés kompenzációja, a személyiség fejlődésvonala. — Az ideges jellem. — A tehetség. — Gyerekkori hibák. — Idegesség és elmebaj. — Elzüllés és bűnözés. — Szexualitás problémája. — A kutúra. — Nevelés. — Idegesség gyógyítása. — Önnevelés. — Függelék: Az individuálpszichológia története.

Ára 98 Lei. — Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

HIR

Betegálló

Szokatlan, de kedves érzés. Fényes, hatalmas melbéli és átmeneti hüllőber a jó, széles kezemellette a székesegű cigarettá, valamint amerikai hősölányokkal, köztük egyéni nő, fantasztikus és szexuális életmógen, mikor a kódé hogy az egész „erekepen egészen érthetnyekkel magyarázható mert az ugynevezet szerelmes lenni, deban, egy tökéletes ézmos, nagy, képző tökéletesen megfarkönnnyü regény, me hogy minden nőből mégha amolyan errikaiak, akiket ez nek ezt még meg k

Jó volt, mondom verni és hülyeségegyben, az amerikai Jönnek a kollegák konstatalják, hogy halnap már fel fog lapítják, hogy alap rantva ebbe a boló elmeigy mindenki, ember, szerkesztőnem csegett, nem érzem a fagyot, cs kis láz bizergeti a gyokat tüszögök élik a terdembe. De az ember egészen lustán a paplan a össze problémák szülő munkájával, dékességekre, öngyó istennőre, csak lat nélkül fekszik, tegséggel a tüdejét

Az ember megye Azelőtt egészséges. Egy szelfuvallat és történetesen akkor cára, vagy ha a szén, nem is lesz t egész. Mintahogy na, hogy ugyanakk egy téglá, vagy rá éves tölgy a sétatzen vékony ösvény akaratán kívül kiüvölt együtt az übosszantja a teleftése, hanem fekszik amerikai zagvasáhető, könnyen em Csak egy szelfu

Ugy gondolom, ban egészen beteg jöl esik. Olykor j mint egészségesnek egészségesnek érz Megfordítva is Hogy olykor egy betegbnek érzi beteg.

Telefon 0-11

Ingyen

Aki 1 vagon oles, szerre vesz, vagy kisebb

500 kg lafó

Garantáltan elsőre hoz szállitva oles la bukkhasáb aprila tölgyhasáb aprila hántottfa v. gye

Balázs In

Calea Regel

Telefon 10-1

HIREK

Betegállományban

Szokatlan, de kedves, fölöttébb kellemes érzés. Fényes nappal van, a szobában hatalmas meleget áraszt a kályha és átmeneti hűléssel fekszik az embernél a jó, széles heverőn, paplan alatt, mellette a széken megfelelő mennyiségű cigarettát, valamint egy eleven rejtőzött, amerikai hősökkel, amerikai urival, köztük egy ugynevezett „fantasztikus életfiziológiával” foglalkozó nő, fantasztikus életmóddal, csak a végén, mikor a köd eloszlik, derül ki, hogy az egész „eredetiség” tulajdonképpen egészen érthető és életkörülményekkel magyarázható beképezés volt, mert az ugynevezett eredeti nő is tud szerelmes lenni, de amúgy istenigazában, egy tökéletes amerikai példányban, az amerikai könyv oldalain, tökéletesen megfaragott jenkibe... Jó, könnyű regény, mely megmagyarázza, hogy minden nőből lehet nőt csinálni, mégha amolyan eredeti is. Boldog amiképpen az, akiket ez még érdekkel, akiknek ezt még meg kell magyarázni...

Jó volt, mondom, egy félnapig heverni és hüllyeségekkel foglalkozni az embernek, az amerikai könyv oldalain, jönnek a kollegák és az ismerősök, konstataják, hogy nincs semmi baj, halnap már fel fogok kelni és megállok, hogy alaposan be van durvultva ebbe a bolond kályhába. Aztán elmegy mindenki, egyedül marad az ember, szerkesztőség nincs, telefon nem csenget, nem látom a havat, nem érzem a fagyot, csak azt érzem, hogy hisz lát bizsergeti a husomat, néha nagyokat tüszögök és olykor belenyilla a térdembe. De a kutya bánja, ha az ember egészen egyedül fekehetik, jó kúrában a paplan alatt és ettemti az összes problémákat, nem törődik készülő munkájával, nem gondol az eszébe, öngyógyítására és a haragjából istennőre, csak egyszerűen és gondolat nélkül fekszik, könnyű átmeneti befejezéssel a tüdejében...

Az ember meggy az uccán és meghül. Azelőtt egészséges volt, most beteg. Egy szélváltat és ágyba fekszik. Ha történetesen akkor nem meggy ki az uccára, vagy ha a szél kevésbé fúj élesen, nem is lesz beteg. Véletlen az egész. Mint ahogy megtörténhetett volna, hogy ugyanakkor a fejemre essék egy tégl, vagy rám hulljon egy ezred éves tölgy a sétatéren. Az ember egészen vékony ösvényen halad, melyből akaratan kívül kilendül és már nem üvölt együtt az „völtökkel, már nem bosszantja a televíon rikácsoló csengése, hanem fekszik a paplan alatt és amerikai zagyvaságot olvas, jó, bevehető, könnyen emészthető formában. Csak egy szélváltás, ennyi az egész...

Ugy gondolom, hogy ez így általában egészen beteg állapot. De olykor jól esik. Olykor jobb betegnek lenni, mint egészségesnek. Az ember beteg és egészségesnek érzi magát.

Megfordítva is áll. Hogy olykor egészséges az ember, de betegobbnek érzi magát, mint egy nagy beteg. (—lay.)

Telefon 0—11 Telefon 4—77

Ingyen tűzifa

Aki 1 vagon olcs, vagy aprított fát egy szerre vesz, vagy rendelést felad (akár kisebb tételben is)

500 kg fát ingyen!

Garantáltan elsőrendű bükkhasáb házhoz szállítva ölenként 900 lej
A bükkhasáb aprítva 100 kgr. 64 lej
A tölgyhasáb aprítva 100 kgr. 60 lej
A hántottfa v. gyertyánfa 100 kgr. 66 lej

Balázs Imre cégnél

Calea Regele Ferdinand 74.

Telefon 10—11 Telefon 4—77

Tudják ki jön?

Janet Gaynor és Charles Farrell jön csütörtöktől az új ASTRA Mozgóban **MAI GAZDAGOK** című legújabb bűbajos filmjében

Ausztriában az esküdtek felmentettek egy volt guatemalai diplomatát, aki lelőtte hozományvadász sógorát

Bécs, február 17. A welsi esküdtek felmentő ítéletet hoztak Godoj volt guatemalai diplomata bűnperében, aki a felsőausztriai St. Georgenben sógorát megölte. Az áldozat Reinhardt Miksa ügynök azt hitette el Guatemalában, hogy dús gazdag ember s így megszerzte Godoj nővérét feleségül. Később kiderült, hogy közönséges hozományvadász, aki vagyontalanul a

leány nagy hozományára áhitozott. A sógor a három gyermekkel inségben élt felesége életét nagy összegré biztosította s ezután többször életére tört. Godoj szöváltás közben felháborodásában két revolverlövessel halálra sebezte sógorát. A tárgyalás folyamán a tanúk igen kedvezőtlen portrét rajzoltak Reinhardtól.

A letartóztatása elől a tébolydába menekült. Budapestről jelentik: Dr. Leitner Nándor ötvenhárom éves budapesti ügyvéd ellen többrendbeli okirathamisítás miatt már régebben körözöletet adott ki a budapesti rendőrség, az ügyvédnek azonban hónapokon keresztül sikerült bujkálnia. Nemrégiben arról értesült a rendőrség, hogy a lipótmezei tébolydában kisebbfokú elmezavarban felvettette magát egy ismeretlen férfi, aki feltűnően hasonlított a körözött Leitnerre. Az elmeorvos intézet igazgatója a rendőrség megkeresésére azt a felvilágosítást adta, hogy az illető férfi elmeállapota még mindig vizsgálat tárgya, mert viselkedéséből nem lehet határozottan megállapítani sem az épelméjűségét, sem azt, hogy zavarodott. A rendőrség kiküldött emberei a gyanús betegben felismerték dr. Leitner Nándort, mire letartóztatták.

ARLIN?

Öt évi fegyház gyilkossági kísérletért. Siklódi Mihály kolozsvári közműves mester gyilkossági kísérlettel vádolva került ma a tábla elé. Siklódi 1928-ban vette el Pál Mária háztartásbeli alkalmazottat, aki harmincezer lej hozományval rendelkezett. Két évig élt feleségével, mikor — bírósági vallomása szerint — észrevette, hogy az asszony hűtlen lett hozzá. Siklódinak éppen 1930 tavaszán kellett bevonulnia katonának. Ezzel az ürüggyel otthagya az asszonyt és benyújtotta a válókeresetet ellene. A tanuvallomások szerint Siklódi még a gyilkosság előtt azt a kijelentést tette, hogy semmint hogy tartásdíjat fizessen, inkább megöli az asszonyt. 1930 június 11-én történt a végzetes találkozás, amikor Siklódi ittas álla potban jött a vasut irányából. Pál Mária a város felől jött és a vashidnál összetalálkozott volt férjével. Tanúk hiányában nem lehet tudni, hogy mint történt az összetűzés, mert mindkét fél ellenkező vallomást tett a bíróság előtt. Tény hogy Pál Mária őt, köztük a nyakán egy életveszélyes szurással négy hétig fektet a kórházban. Siklódit a törvényszék három évi fegyházra ítélte. A mai tárgyalás bővelkedett a szenzációkban, amennyiben a rekonstituált vallomások alapján a tábla öt évi fegyházra emelte fel Siklódi büntetését. A vádlott enyhítésért fellebbezett a semmitőszékhez.

ARTIN hasajtót kérjen orvosától. Huszonnyolcrendbeli betörést követett el egy munkanélküli. Vlas Stefan munkanélküli kolozsvári lakos huszonnyolcrendbeli betöréses lopás vádjával került ma a tábla elé. A vádlott betöréseit Kolozsváron követte el és 27.000 lej értékben károsította meg feljelentőit. A vádlott teljes beismerésben van, de kétségbeesett nyomorára hivatkozik, mely a bűn útjára terelte. A törvényszék két évi fegyházra sújtotta, melvet a második főrumban egy fél évvel lezállított. A vádlott fellebbezett.

Kommunista zavargás a ruszinszkói Alsóverekén. Ungvárról jelentik: Szombaton délután a szolvajvárszéli Alsóvereké községben csendőrök letartóztattak 8 kommunista vezért, mivel az a gyanu merült fel ellenük, hogy Selecky agrárpárti képviselő ellen merényletet terveztek. Vasárnap délelőtt a bíróság épülete előtt számosan összegyűltek és követelték a letartóztatottak szabadonbocsátását, úgyhogy a csendőrségnek, amelyet pénzügyőrökkel erősítettek meg, közbe kellett lépnie. A csendőrök fenyegetett helyzetükben sortűzetet adtak a levegőbe, mire a tüntetőket gumibotok segítségével szétkergették. Senki nem sebesült meg.

Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy bélműködésük rendben legyen, ez pedig a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által érhető el. Nőorvosi klinikák vezetői egybehangozva dicsérik a valódi Ferenc József vizet, mert könnyen bevehető és rendkívül enyhe hatása gyorsan és minden kellemetlenség nélkül jelentkezik. A Ferenc József keserűvíz gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerezetekben kapható.

Felmentették a csürülyei gyilkosság két vádlottját. Tegnap mondott ítéletet a kolozsvári törvényszék IV. szekciója a csürülyei gyilkosság ügyében. A vád szerint Jepure Tódor csürülyei földész az értelmi szerzője annak a gyilkosságnak, melyet fiai, Jepure Costin és Jepure Lőrinc követelt el 1931 június 11-én, amikor Marc Juon gazdálkodót megölték. A bizonyított ügyben mintegy ötvenöt tanút hallgattak ki és a tárgyalás három ízben egy-egy napig tartott. Drágusan tanácselnök tegnap este hét órákor hirdette ki az ítéletet, mely szerint Jepure Tódort és Lőrinc fiát felmentették a vád és annak következményei alól, Jepure Costint egy évi fegyházbüntetésre ítélték. A védelmet dr. Giurgiu János képviselte.

ARLIN?

Costa Ricában leverték a forradalmat. Londonból jelentik: A newyorki Associated Press közli, hogy Costa Ricában a kormány csapatok leverték a forradalmat.

REKEDTSEGET szüntet: Anacot. Piccard professzor nem vesz részt az új sztratoszféra-repülésben. Berlinből jelentik: Kíper tanár, Piccard professzor sztratoszférarepülő kísérője és asszisztense tegnap Augsburgba érkezett, ahol méréseket végzett azon a helyen, ahol ballonnal annakidején Piccarddal a levegőbe emelkedtek. Sem Piccard, sem Kíper az új sztratoszféra-repülésben, amelyet Cosaire belga fizikus tervez, nem fognak részt venni, de előkészítik és elősegítik az új sztratoszférarepülést.

NAPRÓL NAPRA

Lake Placideben az olimpiai játékok bevétele 96 ezer dollár volt s így 4000 dollárral maradt alatta az előirányzatnak. Az összes kiadások 1 millió 130 ezer dollárra rúgtak s ezek fedezése Lake Placide városára vár. Ennek ellenében megmarad a város birtokában az olimpiai falu, a téli olimpiához szükséges pályák és a megépített szállodák.

Newyorkban az amerikai ateista társulat évi közgyűlésén örömmel állapították meg, hogy a legutóbbi év folyamán Spanyolországban, Mexikóban és Oroszországban nagy előrehaladást mutat a vallásellenes küzdelem. Leszögezték azt is, hogy a vallásos hit még Amerikában is gyengült, pedig az Egyesült Államok népe mindig a legvallásosabbak közé tartozott.

Az angol filmvállalkozók elhatározták, hogy új filmekben kerülni fogják a kacér fürdőjelenetek felvételeit s a hálószoba-intimitásokat. A határozat az angliai és ausztráliai filmvizsgálóállomás rendelkezésére bocsátandó, amelyben hivatalos körök hadat üzentek a sex appeal túlzott elharapódzása ellen.

Manheim Waldpark nevű sétaterén egymás mellett felakasztva találták Else Teata szakácsnőt és Gottfried Zollert iparossegédet. A két halott az egyik fa ugyanazon ágán függött. Az életuntak bucsulevélben tudták hozzártatózóikkal és ismerőseikkel, hogy önként választották a halált, mert anyagi viszonyaik nem engedték meg házasságkötésüket.

A német olimpiai bobcsapat sebesültjeit, akik az olimpiás tréningje közben szerették sebesüléseiket, ma Lake Placideből kiábrándítva Newyorkba szállították. A newyorki pályaudvaron nagy tömeg várta a sebesülteket. Newyork városa képviselőiben végbe ment üdvözlés után a német sebesült sportembereket motorkerékpáros rendőrszolgák kíséretében kórházba szállították, ahol bevárják a Németországba induló hajót.

Lenard svéd herceg esküvője után feleségével a Bodeni-tó szigetén lévő Mainau-kastélyban telepszik le. A herceg elveszti rangját.

Hollywoodban az United Artists és a Pathé áprilisban nyitják meg stúdióikat. Chaplin közelebről nem készíti új filmet. A Columbia vállalat még négy héten át zárva tartja stúdióját.

Greta Garbo kijelentette, hogy visszalép a filmezéstől és rövidesen elhagyja Hollywoodot. Haza fog utazni Skandináviába s pihenő után vagy ott, vagy Németországban színpadon fog fellépni.

A nemzeti szocialisták részt vesznek a német birodalmi gyűlés megnyitásán. Berlinből jelentik: A Der Angriff nemzeti szocialista sajtóorgánum bejelenteti, hogy a nemzeti szocialisták a birodalmi gyűlés február 23-iki ülésén zárt sorokban megjelennék a törvényhozó-testületben s mindaddig jelen lesznek az ülésen, amíg ezt szükségesnek látják. KIMERÜLTSEGET megszünteti az Ovomaltine.

IV DÁM SAPOK

Hü, de szép asszony a feleséged... Szép, de nem hü, de nem hü! Achisztid gróf egérfogót vásárolt egy üzletben. Mikor végre kiválasztja a legszebb egérfogót a segéd megkérdezi: Haza küldessem, méltóságom uram?... Fölösleges — mondja Achisztid, miközben a zsebében keresgélem — magammal hoztam az egeret is...

UJ KELET Legújabb hírek

A kamara végre megszavazta az uttörvényt

A kártyaklubbokról és az örömtanyákról volt szenvedélyes vita a kamara mai ülésén

Cuza szerint a kártyaklubbok arra valók, hogy a zsidók kifosszák a keresztyényeket. Mirescu szocialista ezzel vádolt egy rendőrspektort, hogy 20.000 lej havifizetést huz a kártyaklubboktól

Az ellenzék tüntetett az iparügyi miniszter ellen a cukorkérdés miatt

Bucuresti-Bukarest, február 17. A kamara szerdai ülésén Răsculet a konstancai kaszinó ügyében interpellált. Ghelmegeanu nemzeti parasztpárti pedig a földparcellázások igazságtalanságát teszi szóvá. Ionescu Sisesti földművelésügyi miniszter megnyugtató választ ad. Ekkor lép be a terembe Iorga miniszterelnök, akit nagy tapsal fogad a kormánypárt.

Iorga nem azonosítja magát saját lapjával

Radu-Lascu, Bratianu Gheorghe párti azt kérde a miniszterelnöktől, hogy a nemzeti hozzájárulás című adó ügyében osztja-e Argetoianu véleményét, vagy pedig a Neamul Romanesc elutasító cikkével azonosítja-e magát.

Iorga: Engem nem lehet kényszeríteni arra, hogy olyat mondjak, amit nem akarok. Az új adóemlék az illetékes fórumok fognak itélni. Engem semmiféle megoldás nem ijeszt meg, ha célhoz vezet. A Neamul Romanesc cikkével nem azonosítom magam.

Cuza a bukaresti játékbancok ellen beszél.

ahol a zsidók kifosztják a keresztyényeket. Felszólítja a belügyminisztert, hogy oszlassa fel ezeket a klubokat.

Iorga: Itt nem zsidókról, vagy idegenekről van szó, hanem olyan politikai színezetű klubbokról, ahol igen kényes szórakozás folyik. Zsebemben van a bukaresti rendőrprefektus jelentése a klubokra vonatkozólag.

A rendőrség támogatja a kártya-klubbokat

Felolvassa a jelentést és benne, mint egy husz nevet olyanokról, akik a legtöbbet játszanak. Majd bejelenti, hogy értelemvizsgálatot folytat le és ennek eredményét jelenti a kamarának.

Mirescu szocialdemokrata a rendőrség erkölcsrendészeti osztályának működését kritizálja.

Ez a szerv csak elősegíti a klubbok működését, mert egyes tagjai direkt pénzt kapnak a klubok tulajdonosaitól. Főlemlíti, hogy Bucurescu rendőrspektor havonta huszezer lejt kap az egyik klubtól.

Mirescu beszédét a cuzisták és a szocialdemokraták együtt tapsolják meg. Cantacuzino tábornok a sziguranca majd lefolytatja a vizsgálatot.

A miniszterelnök nem mehet el az örömtanyákra

Mirescu követeli, hogy az örömtanyákat is rendszabályozzák meg.

Jorga: Azt akarja, hogy én ebben a korban magam menjek el oda?

(Óriási derűlttség.) Lapedatu nemzeti parasztpárti pártja gyűléseinek betöltését panaszolja fel.

Trancu-Jasi kifogásolja, hogy a munkanélküli vasutasok részére épített házat az egészségügyi minisztérium a maga céljaira vette el. Stanescu liberális a bukaresti villamosműveknél történt visszaélésekről beszél. Itt Jorga miniszterelnök öccse folytatta le a vizsgálatot és úgy találta, hogy nem történtek szabálytalanságok.

Jorga öccse válaszol és kijelenti, hogy ő tényleg nem talál szabálytalanságokat és munkájáért nem fogadott el fizetést sem.

Scutaru megy fel az emelvényre. A képviselők éljen a cukor kiáltással fogadják. Bejelenti, hogy a bizottság a miniszter akarata ellenére is magáévá tette

az ő javaslatát, amely a kockacukor behozatali illetékének öt, a kristálycukorénak négy lejre való leszállítására vonatkozik. Kéri, hogy a javaslatot minél előbb tüsszék napirendre.

Vasiescu Carpen indui a tribünre. Az ellenzék tüntet ellene, amire ő közbeszól: Nem a cukortól lesz szó és beterjeszti a petróleumvezeték építéséhez szükséges huszonhatmillió lejese hitelről szóló javaslatot.

Trancu-Jasi: Egy idő óta az állam mind

ilyen hiteleket vesz fel vagy a vasutól, vagy a tanítók pénzéből, vagy a letétpénztártól, vagy a nyugdíjasoktól.

Jorga: Mi vettünk el a nyugdíjasoktól? Trancu-Jasi: Maga nem is tudja, hiszen önök csinálták.

Jorga: Mi nem ilyen rendszerrel kezdünk dolgozni, de rettenetes helyzetet találtunk mindenütt.

Trancu-Jasi kijelenti, hogy a jelenlegi kormány szavazta meg azt a törvényt, amely a rendes költségvetésből a rendki-

vüli költségvetésbe utalta át a nyugdíjasok 1,700.000 lejes igényét.

Kinek van több joga a parlamentben agálni

Jorga: Nem vagyunk olyan tökéletesek mint amilyeneknek önök képzelik magukat.

Trancu-Jasi: Na, önök igazán nem mondhatók tökéletes embereknek, akik azon a magaslaton állának, amit az ország vár el önöktől.

Jorga: A bizonyítvány jósága attól függ, hogy ki adja azt.

Trancu-Jasi: Ezt a bizonyítványt az egész ország adja önöknek.

Jorga: Amit ön képvisel: a román nemzet igazi fényképe. Egyébként nekünk több jogunk van itt lenni a parlamentben, mint önöknek.

Trancu-Jasi: Nem igaz, engem megválasztottak, önök a prémium alapján jöttek be. Önöket most a bukás pánikja beszelte s az ön szavai és kapkodása igazolja ezt a pánikot.

Dühösen összecsapja aktacsomóját és lemegy a tribünről, miközben a kormánypártiak felé kiáltja: Nem sokáig lesztek már itt.

Megszavazták az uttörvényt

Napirenden az uttörvény vitája szerepelt. Raducanu nemzeti parasztpárti kritikája után Mares mérnök előadó beszélt, majd a képviselőház ezután megszavazta az uttörvényt.

A konvertálás után jön a szeszmonopólium

Az összes ellenzéki pártok vétót emeltek a vagyondézsma ellen, de Argetoianu kijelentette, hogy azért is megszavaztatja a törvényt

Az erdélyiek, még a kormánypártiak is en bloc a vagyondézsma ellen vannak

Bucuresti-Bukarest, február 17. Az erdélyi, bánági, máramarosi, körösvidéki képviselők számszerint ötvenhaton politikai pártállásra való tekintet nélkül kedd este értekezletet tartottak, amelyen a konverziós javaslatot vitatták meg. Mihali Tivadar fejtette ki elsőnek, hogy az erdélyi képviselők a konverziót szükségesnek tartják, de úgy, hogy az ország hitelét ne tegye tönkre. Bontescu Victor, volt földművelésügyi államtitkár szerint az erdélyi bankokat véglegesen megdöbentette a kormány új terve. Hodor kormánypárti képviselő bemutatta a maga javaslatát, amely szerint a hitelezőket nyolc év alatt százszázalékosan ki lehetne elégíteni a most tervezett vagyondézsma nélkül.

Hans Otto Roth narkotikumnak nevezte a konvertálási javaslatot. A legnagyobb igazságtalanság volna a vagyondézsma egyik osztály terheit a másik osztályra áthárítani annál is inkább, mert könnyen megtörténhetik, hogy rövid idő múlva viszont a falusiaknak kellene konvertálni a teljesen lerongyosodott városi polgárságot.

Báró Jósika János magyarpárti képviselő ismertette a Magyar Párt álláspontját.

A kisebbségi képviselőket meg sem hallgatta Argetoianu

Báró Jósika János magyarpárti és Diamant zsidó képviselőknek Argetoianu azaz, hogy nagyon sajt, nem adta meg a szót, ömaga válaszolt meglehetősen idegesen az elhangzott felszólalásokra. Kijelentette, hogy nem várta volna a pártoktól az ilyen éles visszautasítást. Kötelessége a konvertálás finansziális feltételeit biztosítani. Más finanszirozási módra hosszú időn belül nem lehet számítani, mert a külföldön nem helyezhetők el a kötvények, a belföldön erre szintén nincs kilátás.

Statistikai adatokat olvasott fel az állam felértékelhető vagyonáról, a múlt évi adatok alapján. Az ország mezőgazdasági jövedelmét tízenkétféle milliárdra értékelte s ennek az alapján százmilliárdra a nemzeti hozzájárulás alá eső mezőgazdasági birtokot. Az épületek értéke sze-

ját. Az erdélyi magyar bankok statisztikája körülbelül ugyanolyan mint a román bankoké. A hitelszövetkezeteken a tervezet részben segítené ugyan, de nem valószínű, mert a vagyondézsma nem lesz behajtható, kisebbségi szempontból pedig egyenesen veszedelmes, mert nagyon félt, hogy a vagyon felértékelésénél túlzó szempontok érvényesülhetnének, a kisebbségek kárára.

A kamara pénzügyi bizottsága tovább tárgyalta a konvertálási javaslatot. Calinescu a nemzeti parasztpárt nevében gyakorolt éles kritikát különösen a tervezett vagyondézsma ellen, hangoztatva, hogy egyik társadalmi osztály terhére nem lehet a másikat sújtani. Bratianu a liberálisok nevében olvasott fel hasonló értelmű nyilatkozatot. Otetelesanu a néppárt nevében utasította vissza a kényszerkölcsön gondolatát. Grigorovici szocialdemokrata a kölcsön gondolatát helyesnek tartja, de csak olyan értelemben, hogy az csak azokat sújtsa, akik fizetni tudnak és a begyűlt pénzt ne a bankároknak, hanem a termelés fellendítésére használják fel. A Kamatellenes Liga nevében Isac, majd Haas Otto Roth szintén a javaslat ellen nyilatkoztak.

Beszéde után Argetoianu azonnal el is hagyta a bizottság ülését.

Jön a szeszmonopólium

A konvertálási javaslat megszavazása után Argetoianu a szeszmonopólium tervezetét akajja a kamara elé hozni. A pénzügyminiszternek meggyőződése, hogy a jelenlegi áldatlan szeszhelyzet csak a monopóliummal lehet segíteni. Tekintettel arra, hogy a gyümölcs-pálinkát és a cukját kivesszik a monopóliálás alól, valószínűleg az összes pártok hozzájárulnak a tervezethez.

Csökkentik a délafrikai köztársaság tisztviselőinek fizetését. Londonból jelentik: A délafrikai köztársaság kormánya áprilistól csökkenteni fogja a tisztviselők fizetését. A miniszterek tiszteletdíja 15, a képviselőké 10, az állam többi hivatalnokaié 2 és fél—5 százalékkal csökken.

Vissza a háboruba?

Mükedvelőknek purimra!

Szabó Imre egyfelvonásos tréfál

Telitalálat

ára előadási jogdíjjal 300 lej. Purimi ebéd ára előadási jogdíjjal 200 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztálya utján.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. szám. Telefón 9-77

Taxa postală
 platite in numerar
 No. 224.716-929.
 d. p.
 T.
 vo
 60A
 have
 egész
 értékű
 szerint. Az
 bányási zsidó
 Cikkek utánn
 rás magy. háló

Titulescu felté

Nagy az öröm Jorga földöntúli derül s hívei nem tudnak dögsgágtól.

Mi történt?

Allítólag kiderült, nincs miért reszketn azért rohant haza, hogy a jelenlegi excellenciát nem fogják a kormány politikai problémát megvitálni.

Mint például: a cíó, leszerelés.

Az ilyen csekélyesen nem fogják a kormányt?

Hogyan történt mégben fenyegető kormány?

Ugy, hogy az uralkodott már a szakértő, a maga súlyos király szeretné erre látni összes tanácsa méltelen felkérte tehát bincet alakítására.

A londoni követne tapaszlatat vannak feltételeket állított: látása, új választások mányba azokat veszi. Elég súlyos feltét agylátszik teljesíthet

A francia korn

Doumer francia Painlevét, a Herriot-ügyminiszterét biztással. Hogy Painlevé sikerrel fog-e járni, a tétlen bizonyosságok ügyminiszter deziert csak az az egyetlen Doumer — nyilván a talássa miatt, mely La nyezte — a balközép földni. A francia kormány azonban sem kimondottan kormányalakulásnak íkedveznek pedig az mint a baloldali iránybilitása a középpártok demokraták magatartpedig úgy a jobb, mányalakulásokat egyfenyegeti, hogy egybelpolitikai kérdésbenelőbb még támogatottzák.

Lehet, hogy Painlevévezetett „nemezi uni elevenítésére irányul, szerepet a radikális egészen az áprilisban lasztásokig. Ennek a mánynak egyedüli bá külpolitikai állásfogl pártárvnyalatokra való konkludál, hogy Fra fel a békeszerződéséigait, ne járuljon hozzá ies törüléséhez és az máit iltó határrevizióságának elismeréséhez. Ebben a külpolitik franciá polgári pártogesek, egyedül a szoc akik a teljes leszerelá tan állást foglalnak teljes törlése mellett hogy a francia hadü véghezviendő huszi már elegendő volna azokat a pénzügyi ün met jóvátételek elmanak.

Belpolitikai vonatko nál súlyosabb ellentét jobb. és baloldali párvál reakciós választój szavazása és visszavobizonyvit legjobban. politikai egység, ha zásokban áthidalhatatongnak a jobb- és b és balközép pártok ké ellentéteknek az áthé azért is nehéz, mert